BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 167-20 HAZİRAN 1978 FİYATI 5 TL

ÇİN SEDDİ BATIYA UZANIYOR

TKP PROGRAMI: BİR SORUMSUZLUK BELGESİ

Hatay: Barut fıçısının yeni fitilleri

NURETTİN YAKAR

Gerici faşist güçlerin Hatay'ı nasıl bir barut fıçısı haline getirmeye çalıştığını, sınıf çelişkisini temel ekseninden saptırıp, suni ayrılıkların nasıl körüklendiğini, Hatay'ın konumu gereği olayların aynı "yapay" çelişkileri taşıyan diğer ilçelere de sıçrayacağını ve bunun gerici faşist güçlerce hesaplandığını YÜRÜYÜŞ'ün 164. sayısında belirtmiştik.

Hatay'da son gelişmeler bir kez daha faşizmin hangi verilerden yararlandığı, hangi tahrik yöntemlerini kullandığı, somut politikasını nelerin üzerine inşa ettiği gibi konularda ilginç deneyimler sergiliyor.

HAMİT FENDOĞLU YERİNE OĞUZ KARABAY

Hatay'da Hamit Fendoğlu konum ve durumunda kimse yoktu. Ancak benzer konumda olmasa bile mevcutlar içinde en uygun sayılabilecek kişi Oğuz Karabay'dı. Karabay mahalli seçimlerde MHP Antakya Belediye Başkan adayı olmuş, seçilememişti. Oldukça tanınan bir kişiydi. Daha çok AP yanlısı bilinirdi. Son günlerde MHP'den istifa etmişti. "Davadan dönenlerden"di.

Geçtiğimiz hafta Karabay'ın evine bomba atıldı. Patlayan bomba sonunda Karabay'ın eşi ayaklarını kaybetti, çocuğu ağır bir şekilde yaralandı. Aynı akşam bombanın "soldan atıldığı" izlenimini vermek için MHP Belediye Meclis Üyesinin evine, Ulu Camiye ve faşistlere ait olduğu bilinen bir kahveye bomba attılar. Bunlar fitili ateşlemeğe yetmedi. Karabay'ın eşi ve kızı ölmemişti. Bir cenaze merasimi olmadan ikinci bir Malatya olacağa benzemiyordu Antakya. Hastahanede öldürme girişiminde bulundular. Başaramadılar. Karabay'ın eşi ve çocuğu evlerinde faşist çetelerce öldürülmek istendi. Evin kalabalık olması sonucunda çığlıklar arasında amaçlarına ulaşamadan kaçtılar.

Antakya bir Malatya olamamıştı ama, faşistler kazanç hanelerine yeni kayıtlar da geçirmişti. Bir yanıyla Karabaylara sahip çıkıp alevi-sünni çelişkisini körükleyorlar, diğer yanda ise olayların içyüzünü farkeden sünni çevreye de "neleri yapabilecek güçte olduklarını" yayınmış oluyorlardı. Bir yandan camiye atılan bomba ile din kullanılırken, diğer yandan da kadın ve çocuğa duyulan vicdani duygular istismar ediliyordu. Olayı Alevilerin yaptığı propagandası, ilçelere de yayılmağa çalışılıyordu.

Aylardan beri devam eden saldırı ve terörün tek taraflı oluşu; ilerici, demokrat ve sosyalistlerin olayların iç yüzünü sergileyen çabaları işçi ve emekçiler arasında fitili ateşliyememişti.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU ● Teknik Sekreter Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1, Çemberlitaş - İSTANBUL. Tel: 26 35 67 ● Abone Koşulları: Yıllık 200, 6 aylık 100, TL. Avrupa, 6 Aylık: 250 TL., Yıllık: 500 TL., Amerika: 6 Aylık 325 TL., Yıllık: 650 TL., Avustralya - Japonya: 6 Aylık: 400 TL., Yıllık. 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan Koşulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000. TL., Arka Kapak (Siyah beyaz): 12.000 TL., İç sayfalarda sütun santimi. 40. TL., Yayın İlanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web-Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur ORMAN

YENİ OYUNLAR, YENİ HALKALAR

Tek tek fevri görünüm verilmeğe çalışılan olaylar tamamen birbiriyle bağlantılı olup kısa ve uzun vadeli hedefler planlanarak tezgahlanmaktadır.

Belli peryodlarla şehirde sürdürülen faşist terör aynı paralelde Eğitim Enstitüsüne götürülüyordu. Eğitim Enstitüsü henüz açılmıştı. Halk arasında çarşının kapanacağı, önce şoförlerin, daha sonra kunduracıların yürüyüş yapacağı yayıldı. İki gün sonra faşist öğrenciler Eğitim Enstitüsünde gösteri yaparken aynı saatlerde, "komünistlerin" şehre saldıracağı yaygarası ile halk iş yerlerini kapamağa zorlanıyordu. Ertesi gün Eğitim Enstitüsü yakınında olay çıkaran bir kaç faşist enstitünün polis kuvvetlerini üzerlerine çekiyorlar. Aynı anda ise okulda bulunan faşistler okulu tahrip ve işgal ediyorlardı. İdare ve öğretmen odalarına saldıran faşistler tabure ve sopalarla öğretmenlere saldırdılar. Mahmut Sopar kanlar içinde yerde yatarken öldü sanılarak bırakıldı. Selim Hocaoğlu, Kamil Dönmez, Mustafa Eryılmaz, Süleyman Erbek, Ahmet Erdem ve İbrahim Diboğlu olası bir ölümden canlarını zor kurtardılar. Mahmut Sapar ve Selim Hocaoğlu'nun durumu günlerce ciddiyetini korudu. Faşistler okulu tahrip ettiler, dosyaları yaktılar ve okula bozkurt bayrağını astılar.

Aynı gün MHP'li faşistler Eğitim Enstitüsünde "altı müslüman gencin öldüğünü" halka yayıyor "çarşının bombalanacağını" söylüyorlardı. Faşist öğrenci ailelerine telgraflar çekiyorlar, "çocuklarının öldüğünü gelip almaları" yazıyorlardı. Okul polis ve jandarma tarafından kuşatılmış faşist işgalciler geceyi okulda geçirmişlerdi.

HATAY'DAKİ OLAYLAR BİR DEFA DAHA GÖSTERMEKTEDİR Kİ, FAŞİZMİN YÖNTEMLERİ AYNIDIR. YALANLARI AYNIDIR. TERÖR VE PROVOKASYONLARI AYNIDIR. BUNLARA KARŞI, NEMELAZIMCI BIR ANLAYIŞLA MÜCADELE EDİLEMEYECEĞİ DE HER GEÇEN GÜN DAHA AÇIK BİR BİÇİMDE ORTAYA ÇIKMAKTADIR.

PANİK

Sabahın erken saatlerinde 8 Haziran perşembe günü faşist sürüler harekete geçtiler. "İhtilal olacağı", halka "zehirli bomba atılacağı" alevi halkın bulunduğu semtlerde "sünni halkın saldırıya geçeceği", "sünni halka da alevi halkın saldıracağı" provokasyonu yapılıyordu. Kısa sürede yüzlerce dükkan ve işyeri kapandı. Halk evlerine çekiliyordu. Ancak çarşıyı mahallelere bağlayan kavşak noktaları tutan faşistler zorla halkı gösteri ve yürüyüşe sokuyordu. Kısa süre içinde şehir ölüm sessizliğine büründü.

Türkiye İşçi Partililer ise tek tek dükkanları işyerlerini dolaşıyor işçi ve emekçilere iş yerlerinin kapatılmasının yanlışlığını sokakların ve çarşının boş olmasının faşistlerin istediği zemini oluşturduğunu anlatıyorlardı.

Faşistler topluca yürüyüşe geçtiklerinde sahte telgraflar yüzünden çocuklarının öldürüldüğünü sanan anne ve babaları da aralarına katmışlardı. "İkinci bir Malatya yapacağız" sloganları arasında jandarma tarafından çembere alındılar. Bir iki ilerici avukatın büroları taşlandı, camları kırıldı. Faşistlerin yoğun bulunduğu bir mahallede Türkiye İşçi Partisi sempatizanı bir terzinin işyeri yakıldı.

TİP VE CHP

Türkiye İşçi Partisi İl Yönetim Kurulu yaptığı olağanüstü toplantıyla acil işleri ve alınması gereken önlemleri görüşerek harekete geçti. CHP İl Başkanı evinde bulabilen TİP'liler faşist hareketin emekçi halk üzerinde yarattığı korku ve paniğin yıkılması, işyerlerinin hemen açılması ve işyerlerinin kapalı kalmasının yaratacağı tehlikeyi izah etmek istemişler, ancak CHP il başkanı Hatay parlamenterlerinin Hatay'a gelmeleri için yıldırım telgraf çektiğini belirtmekle yetinmiştir. Aynı gün, içinde Türkiye İşçi Partisi temsilcisinin de bulunduğu on demokratik kuruluş acil önlemlerle ilgili önerileri kapsıyan bir dilekçeyi Vali'ye sunmuşlardır.

Bir kere daha bilinmelidir ki, faşist terör ve provokasyonlar polisiye tedbirlerle önlenemez. Polisiye tedbirler geçici duraksamalar yaratabilir ancak. Faşist terör ve provokasyonları kıracak, onun yarattığı kitle psikolojisini yok edecek, yalanlarını açığa çıkaracak tek yol örgütlü-birleşik mücadeleden geçer.

Hatay'daki olaylar bir defa daha göstermektedir ki, faşizmin yöntemleri aynıdır, yalanları aynıdır. Terör ve provokasyonları aynıdır. Faşizmi bekliyerek, nemelazım anlayışıyla, maceracılıkla, grup çıkarlarıyla, hafiflik ve sorumsuzlukla geriletmenin hiç bir olanağı yoktur. Yoksa önce komedi görünümü veren olaylar, sonra trajedi olur.

Bugün bana olan...

ANTAKYA EĞİTİM ENSTİTÜSÜNDE FAŞİST TERÖR VE İŞGALİ MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT SAPAR KOMADAN KURTULDUKTAN SONRA ŞÖYLE ANLATIYORDU:

"Günlerdir azgınlaşarak devam eden faşistlerin girişimleri bir gün öncede olayların olacağını gösteriyordu. Belirli yerlere polis konmasını, önlemlerin artırılmasını önerdik. Müdürün insiyatifsiz tutumu, bazı polislerin taraf tutan tavrıyla birleşince önerimiz ciddiye alınmadı.

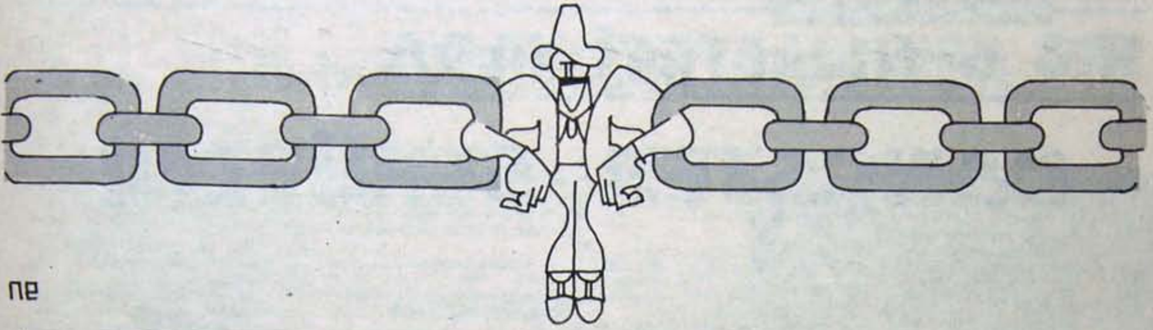
Saat 12'ye 20 kala son dersten çıktık. Faşist eğilimli öğrencilere bugün verdiğim ilk dersti. Derste tesbih çekmeler, tempo tutarak sıraları sallamak, dershaneden çıkıp girmeler, sürekli yaptıkları şeylerdi. Ancak o gün tüm öğretmen arkadaşlar ders yapabilmişti. Okulda sessizlik vardı.

Okul yakınlarında göstermelik mahiyette olay çıkardılar. Okuldaki polisler oraya gönderildi. 1400 kadar faşist ve faşist eğilimli öğrenci okulda kalmış sadece de iki polis bırakılmıştı.

Öğrenciler merdiven ve koridorları doldurmuşlardı. Müdür yoktu. Ahmet Erdem ve Selim Beylere söyledim: Yeterli güvenlik gelmeli dedim. Okulun kapıları kapatılmıştı. "Komünistler Moskova'ya" sloganları arasında tabure tabla ve kırılmış sıraların ayakları her tarafıma uçuşuyordu. Kapıyı kırmağa fırsat bulamadım. Diğer odalara idareci arkadaşlara da saldırıldığını duyuyordum. Başıma yüzüme vücuduma yediğim sert darbelerle, yüzüm gözüm kan içinde kalmıştı. Kısa süre sonra yere düştüm. Kanlar içinde öldüğümü sanarak beni bıraktılar. Sonra tüm gücümü toplayarak yerden kalktım, pencereden atladım. Düşa kalka polis arabasına sığınmıştım. Benden önce Selim Hocaoğlu yaralı olarak aynı pencereden kaçabilmişti.

Okulu tahrip ediyorlardı. Sıralar kırılıyor, evraklar yırtılıyordu. Daha sonra okula bozkurt bayrağı çekmişler.

Korkak ve insiyatifsiz tutumlarla, örgütsüzlükle, faşist girişimleri durdurulamaz. Unutmamak gerekir ki bugün bana olan, yarın kendilerinden olmayan herkesedir."

ÇİN SEDDİ BATIYA UZANIYOR

METİN ÇULHAOĞLU

Amerikan Newsweek dergisinin 5 Haziran tarihli sayısında ABD başkanı Carter'ın ulusal güvenlik danışmanı Zibigniew Brzezinski'nin Çin gezisi anlatılıyor. . ınç anekdotlarla birlikte. Böylesine ilginç anekdotlardan, okuyucu çok şey öğreniyor. Birincisi şöyle: Brzezinski'ye Çin seddini gezdiriyorlar. Çin seddinin üzerinde Brzezinski soruyor: "Siz bu seddi kuzeydeki barbarlardan korunmak için inşa etmiştiniz değil mi?" Evet diyorlar. Brzezinski, anlamlı anlamlı gülerek kuzeyi işaret ediyor. "Kuzeydeki tehlike"nin bugün için de geçerli olduğunu ima ediyor.

Çin seddi, ABD - Çin ilişkileri için çok verimli oluyor. Bir başka anı daha: Seddin üzerinde, Brzezinski, mazgallardan birini işaret ediyor ve şöyle diyor: "Haydi şu mazgala kadar yarışalım. Siz kazanırsanız Etiopya'da ben dövüşürüm, ben kazanırsam, Çinliler olarak siz dövüşürsünüz" Çinliler Brzezinski'yi çok seviyorlar. Brzezinski'yi daha önce tanıştıkları Kissinger ve Vance'dan çok daha "açık" çok daha "yakın" buluyorlar. Ve Brzezinski ile Çinliler arasındaki bu türden diplomatik şakalar, gerçekleri daha açık bir biçimde ortaya koyuyor. Dünya emperyalizminin göreli olarak yeni ve masrafsız jandarmasının, kendisine yüklenecek misyonlara ne ölçüde teşne olduğunu sergiliyor.

Çin seddi ve ipek yolu deyip geçmeyin. Emperyalizm, Çin seddi ve İpek yolundan güncelleştireceği ögeler yakaladı. Türkiye'yi ziyaret eden Çin Dışişleri Bakanı Huang da belirtti: Türkiye ile Çin arasındaki ilişkiler, tarihin derinliklerindeki ipek yolunda yatıyormuş. İpek yolu, Çin'den başlayıp, Batı Avrupa'nın iş merkezlerine uzanıyor. Arada, önemli bir durak olarak Anadolu var. Anadolu, tarihte ipek yolunun önemli bir halkasını oluşturdu.

Bugün Türkiye emperyalizmin Batı Avrupa'daki merkezleri ile Doğu Asya'daki baş yardakçı Çin arasında yine önemli bir halkayı oluşturuyor. Dünya emperyalizminin yeni ipek yolu, emperyalizmin Batı Avrupa şubelerinden yola çıkıp Yunanistan - Türkiye - İran - Pakistan - Çin hattını izliyor. Aradaki halka Türkiye, baş patron ABD ile görüştükten hemen sonra, Doğu'daki baş yardakçı Türkiye'yi ziyaret ediyor. Patron ile baş yardakçı böylece Türkiye'de buluşmuş oluyor. Ecevit - Carter, Huang - Ökçün görüşmesinin özü, Carter - Hua görüşmesi biçiminde ortaya çıkıyor. Emperyalizmin Doğu'daki yardakçısının elçisi, Türkiye gezisini, Pakistan ve Belçika gezilerinin arasına sıkıştırmayı unutmuyor.

Günümüzün ipek yolu, Çin seddinin Batı'ya doğru uzatılması anlamına geliyor. Kısacası, sosyalizme ulaşmış ülkelerle sosyalizme yönelmiş ülkeler arasında, emperyalizmin yeni güvenlik kuşağını Batı Avrupa'dan Çin'e uzatan yeni ipek yolu oluşturuyor. Emperyalizm, kalelerini korumak, gelişimi durdurabilmek için, Çin seddini Pakistan - İran - Türkiye - Yunanistan hattı ile Batı'ya uzatıyor.

Günümüzün dünya koşullarında Batı Avrupa, Latin Amerika ve Okyanusya emperyalizm için göreli olarak "sakin" bölgeleri oluşturuyor. Tabi, yalnızca şu an için. Ve yine şu an için en büyük çıban başlarından biri olarak Afrika görülüyor. Günümüzde gerek dünya politikasının, gerekse emperyalizmin global stratejisinin odağında Afrika var. Onu Orta Doğu izliyor. ABD emperyalizminin baş yardakçıları Batı Avrupa ve Çin, Afrika ve Orta Doğu'yu Kuzey'den kuşatabilmek için kesintisi olmayan bir zincir arıyor. Türkiye'de bu zincirin önemli halkalarından birini oluşturuyor.

Bu zincir, emperyalizm için günümüzün en önemli konusunu teşkil ediyor. Em. .yalizmi. günde. .. .'e hem bir bütün olarak zincirin, hem de tek tek halkaların güçlendirilmesi var. İşte bu nedenle Türkiye - Yunanistan, Türkiye-İran, Çin - Pakistan, Çin - Türkiye ilişkileri günümüzde dış politikanın önemli konuları olarak ortaya çıkıyor. Yine aynı nedenle ve tek tek halkaların güçlendirilmesi çerçevesinde "ABD ve Almanya'nın katkısı ile" Türkiye bu zincirin güçlü askeri halkalarından biri haline getirilmek isteniyor. Hiç kuşkusuz "ulusal harp sanayii" gibi çok kişi için cazip deneyimlerle süslenerek.

Uzun dönemde emperyalizmin bir büyük kuşkusu var: Avrupa'yı elinden kaçırmak. Emperyalizm, kartlarını uzun dönemde Avrupa için oynuyor. Ancak uzun dönemdeki Avrupa'yı kaçırmama stratejisi, güncel olarak başka bölgeleri ön plana çıkarıyor. Günümüzde Kuzey'den sosyalist sistem tarafından "sıkıştırılan" Avrupa'nın bir de Güney'den sıkıştırılması, Akdeniz'in güneyinin yitirilmesi emperyalizmin en büyük korkusunu oluşturuyor. Bu nedenle emperyalizm gözlerini Afrika'ya çeviriyor.

Uzun dönem için sözkonusu olan bu. Ancak başka önemli nedenler de var. Bunlardan birincisi "maddi" bir neden.. Bugün Afrika hammadde kaynakları, madenler vb. açısından Dünya'nın en bakir, en az işlenmiş bölgesi. Emperyalizm böylesine önemli bir potansiyeli, can düşmanına, yani sosyalizme yitirmek istemiyor. Böylesine bir potansiyelin, dünya sosyalist sisteminin içindeki bir potansiyel haline gelmesinden büyük kaygı duyuyor. Dünya sosyalist sisteminin genç Afrika ülkeleri ile kurduğu dostça dayanışma ilişkileri bu nedenle emperyalizmin uykularını kaçırıyor. Emperyalizm, kendi düşünce çerçevesinde sosyalizmin Afrika ile "kaç kuş vuracağını" hesaplıyor. Şöyle düşünüyor: Sosyalizmin aktifine geçen bir büyük potansiyel ve kuzey'den sıkışan Avrupa'nın Güney'den de sıkışması. Buna tahammül edemiyor.

Bir de işin "ideolojik" yanı var. Afrika, görmüş geçirmiş bir kıta. Bir bağımsızlık süreci yaşadı. Daha sonra yeni sömürgeciliği yaşadı. Emperyalizmin önerdiği "kalkınma" reçetelerinin tümünü kullandı. Bu süreçte, emperyalizmin yeni sömürgecilik yöntemlerini yakından tanıdı. Ve önemli bir gerçeği öğrendi: Sosyalizm yoluna girmeden, sosyalizmin temellerini kurmadan gerçek bir bağımsızlık sözkonusu değil. Angola, Kongo Cumhuriyeti bu nedenle "üçüncü yol" masallarına bugün için kulaklarını tıkamış görünüyorlar. Nesnel koşullar bir yana, Afrika'daki ilerici, demokrat, bağımsızlıkçı her hareket, mutlaka ve mutlaka sosyalizmi perspektifte görüyor.

Bunun önemi de şurada. Artık emperyalizm genç uluslar üzerindeki ideolojik silahlarını yitirdiğini görüyor. Emperyalizmin iktisatçılarının "büyük" önerileri olan "kakao kalkınması"nın, "ekonomik gelişme aşamaları" nın çok gerilerde kaldığını, inandırıcılığını yitirdiğini görüyor. Bu durumda, emperyalizme çekici bir ideolojik silah gerekiyor. Nereden bulacaklar bu silahı?

Çin'den buluyorlar. Bu nedenle, Çin'in bugünkü işlevini yalnızca askeri bir işlev olarak görmek yanlış olur. Hiç kuşkusuz askeri bir işlevi, jandarmalık görevi var. Ama Çin, bu görevini, aynı zamanda ideolojik bir perde ile örtebilecek güç olarak görüyor. Hem jandarmalık yapacak, hem de bunu "sosyalizm" adına, genç uluslara "dostluk" adına, emperyalizme "karşı olmak" adına yapacak. Çin'in emperyalizm için taşıdığı bir büyük avantaj da burada. Emperyalizm, kendisinden tiksinen, sosyalizme yönelen ülkelere karşı böylesine "sosyalist" bir silahı, böylesine "ilerici" bir jandarmayı Çin'de bulduğunu görüyor. Bunun için Çin'i baş tacı ediyor. Türkiye'de sola yönelik potansiyele konan "ilerici CHP" ambargosu gibi, Afrika'nın sosyalizme yönelik uluslarına "sosyalist Çin" ambargosu konmak isteniyor.

Çin seddi, emperyalizm tarafından Batı'ya doğru uzatılıyor. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm savaşı Batı Avrupa'dan Çin'e uzanan ipek yolu ile Kuzey'den kuşatılmak isteniyor. Emperyalizmin bugünkü stratejisi bu. Ve arada bir doğru söyleyen Dünya yazarı Atilla İlhan'ın şu sözlerine katılmamak mümkün değil: "Ben 'hür dünyanın çıkarı sözkonusudur' gerekçesiyle NATO'nun Türkiye'den Afrika'ya asker istememiş olmasına şükrediyorum. Ne gülüyorsunuz, Kore'ye başka koşullar altında mı asker gönderdik sanki?"

MC MUHALEFETİ YADA GANGSTER SERÜVENİ

Havaların geçtiğimiz haftabaşından itibaren birdenbire şiddetli sıcağa dönüştüğü Türkiye'de, yerli ve yabancı emperyalist, faşist mihrakların gizli-açık tertip ve tezgahlarının da kaynama noktasına ulaştığı gözlenmektedir.

Açıkça "faşistim"demeyeni düşman ilan eden ve bu mantığın en kaba yorumunu, ekonomik, politik, ideolojik gerici muhalefetin vurucu gücü haline getirmekten başka çare bulamayan ümmetçi-şoven-talancı milliyetçi cephe muhalefeti, geçtiğimiz hafta içinde açık, yarı açık ve gizli tüm eylemve girişimleriyle biraz daha maşruluk sınırları dışına yol aldı.

BİR O KALMIŞTI

İktidar iplerini elinde tuttuğu zamanlar "Bütün çareler parlamento zemininde bulunur" şeklindeki sözlerin sahibi AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, br yandan parlamenter işleyişin dumura uğratılması yolunda yol almağa çalışırken, bir yandan da gerici ortaklarıyla birlikte sürdürmeğe çalıştığı yangın yayma girişimini, toplumda derinleştirme ve yaygınlaştırma stratejisini kökleştirmede adım atmağa çabalamaktadır.

Milliyetçi Cephe muhalefetinin en küçük görümünlü ve fakat en tehlikeli silahlarla meşgul ortağının başının ise örtmeğe azami çaba gösterdiği sahnenin ardında faaliyetlerini biraz daha suç alanlarında yoğunlaştırdığı gözlenmektedir.

Milliyetçi Cephe azgınlığının MSP yönünde gözlenenleri ise ortalığın diğer kanatlarında izlenenlerden farklı değildir.

MSP gurubunun İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı hakkında verdiği gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmamasına ilişkin meclis görüşmeleri, gerici partiler topluluğunun, parlamento içindeki muhalefet işlevine de artık gözle görünür biçimde iğreti gözle baktıklarının kanıtını sergiledi.

Gensoru önergesi gibi anayasal dayanağı bakımından da bir hayli ciddi sayılması gereken bir denetim yöntemini, "bir dejenere etmediğimiz bu kalmıştı" dercesine tahribe yönelen Milliyetçi Cephe muhalefeti, geçtiğimiz hafta bu görünümünü açıkça askıladı.

İKİ YÖNLÜ TAHRİP

Konya olaylarıyla ilgili olarak MSP grubu tarafından verilen gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmayacağına ilişkin görüşmelerin geçtiğimiz haftanın Salı günü yapılması gerekiyordu. Saat 15 olup da, yoklama yapıldığında Millet Meclisi genel kurulunda AP, MSP ve MHP'lilerin bulunmadığı görüldü. Genel Kurulda çoğunluğun olmadığı anlaşılınca görüşmeler Çarşamba gününe kaldı. Yapılan yoklamada MSP'liler herhalde bir gün önceki hazin durumu gözönüne alarak yoklamada bulundular. Laf itişip kakışmasından öte geçmeyen görüşmeler sonunda gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmaması oylandı. Gensoru önergesinin gündeme alınması 121 oya karşı 224 ovla reddedildi...

Milliyetçi Cephecilerin beş ay içinde verdikleri dokuzuncu gensoru önergesi reddediliyordu...

Aslında Milliyetçi Cepheciler tırmanışları için parlanmerto içi ve dışı olmak üzere iki yönlü bir tahrip alanına yönelmişlerdir.

Bu arada sanayici ve iş adamları çevresiyle girişilen yeni bağlantılarda kendilerine verilen cevap şimdilik sallantılıdır. CHP iktidarının "şimdilik" kaydıyla kendilerine çok yönlü hareket olanağı verdiğini belirten sanayiciler, özellikle MHP kanadına hiç değilse görünürde "meşrulaşmış" bir izlenim yaratma zorunluluğunu duyurmuşlardır.

İT DALAŞI

Gazetelerdeyer almayan, aldırtılamayan bir gelişmeye göre ortaya şimdi bir de Ülkücü Gençler Derneği çıkmuştır. Bu gelişme AP ile MHP arasındaki bir çekişmenin olduğu kadar MHP içindeki kaynaşmanın su üstüne yansımasıdır. Bu konudaki gelişmeleri daha iyi değerlendirebilmek için Ülkü Ocakları Derneği-

KIYIMA KARŞI MÜCADELE SÜRÜYOR

İmar ve İskan Bakanlığı'nda girişilen kitlesel işçi kıyımına Yürüyüş'ün 164. sayısında değinilmişti. Önceleri Afetler Fonundan ücret alan işçilere yöneltilen kıyım, daha sonra İmar ve İskan Bakanlığında çalışan bütün işçilere uygulanmaya başlandı. Mesken Genel Müdürlüğünde 2 nolu gecekondu fonundan ve bütçeden ücret alan işçiler de, memur olmaya zorlandılar, kabul etmiyenlerin işlerine son verilmeye başlanıldı. Yüzlerce işçi; gerek basının da katılabildiği, açık hava toplantılarıyla gerekse Türk-İş salonunda yapılan toplantılarla işçi kıyımını protesto ettiler. İki gün süreyle işi bırakarak pasif direnişe geçtiler. İşyerine doldurulan faşist komandoların ve işveren yanlılarının, karşı propaganda ve çalışmaları sonuç vermedi. İmar ve İskan Bakanlığı'ndaki memurlarında etkin desteği ile hizmet üretimi durduruldu.

İşçilerin tepkisinden ve direnişinden ürken, işveren yeni oyunlar tezgahlamaya başladı. 5 Haziran günü yayınladığı bir genelge ile, büro işçileri ve vasıfsız işçiler dışındaki işçilerin işine son verilmeyeceğini ilan etti.Amacı Bakanlık işçileri içinde, ilerici işçilerin en örgütlü olduğu büro işçilerini yalnız bırakmak, işçilerin birlik ve dayanışmasını kırmaktı. Bu arada hızla büro işçilerinin işine son verilmeye devam edildi.

İşçiler de protesto toplantıları yaparak, bildiri dağıtarak mücadelelerini sürdürmeye devam ettiler. Bugün için işten atılmayacakları söylenerek uyutulmaya çalışılan arkadaşlarının da desteğini almaya çalıştılar.

Bu arada, İmar ve İskan Bakanlığında sahte üye kartları düzenleyerek yetki alan, sarı Tez-Büro-İş Sendikası ve yöneticileri ise işçilere umut dağıtmakla yetinmektedirler.

Kimi zaman, Başbakan'a gönderilen telgraflar, CHP'li milletvekilleri ile yapılan görüşmeler "umut" ilan edildi. Sonra, Halil Tunç'un bu meseleye el atığı ve bu sorunu çözeceği haberleri yaygınlaştırılarak, işçiler pasifliğe, örgütsüzlüğe, yerlerinde hareketsiz oturmaya davet edildi.

Sarı sendika bugüne kadar işçileri uyutabilmek için elinden geleni yaptı. Ama buna karşılık harekete yön vermeleri eskisi kadar kolay olmuyor. Amerikan sendikacılığı uyutmacaları sökmüyordu. Özellikle ilerici büro işçilerinin başını çektiği sendika içi muhalefet sendika ağalarının koltuğunu sallamaya başlamıştı.

Bu gelişmeler karşısında sarı sendikacılar, ilerici büro işçilerinden kurtulmanın yollarını aramaya koyulmuşlar,işveren-sarı sendika tezgahı işlemeye başlamıştı. Bu durumu gören işçiler, 13 Haziran günü öğle saatlerinde Türk-İş binasını 1 saat süreyle işgal ettiler. Türk-İş'i ve Halil Tunç'u protesto ettiler. İşçiler sarı sendikacılığı, deneyleriyle mücadele içinde tanıdılar öğrendiler. Önceleri sadece "Müsteşar istifa", "Yalancı Bakan" diye slogan atan işçiler "Halil Tunç istifa" diye bağırdılar. Türk-İş'in sarılığını sergilediler.

Bunun üzerine, işveren işçileri daha da bölebilmek için, 5 yıldan çok hizmeti olanları yeniden işe kabul edeceğini televizyonda haber olarak verdi. Hemen arkasından Halil Tunç işverenin bu tutumunu olumlu karşıladıklarını ilan etti. İşçiler ise, yalnız işvereni değil kendi sedikalarını da sıkıştırmaları, ona karşı da mücadele etmeleri gerektiğini anladılar. Topluca sendikaya gittiler, yöneticilerle tartıştılar. Sendikanın, işçilerden yana bir tavır içinde olmadığını gören bazıları yılgınlıkla "kolay" yolu seçtiler,pes ettiler; memur oldular, istifa ettiler, mücadeleyi bıraktılar. Ancak büro işçileri herşeye rağmen direnmeye, mücadeleye devam ediyorlar.

İşveren; sendikayla da anlaşarak, bugüne kadar işine son verilen işçilerin sürekli olarak Ankara dışında, deprem bölgelerinde çalışmayı kabul etmeleri koşuluyla yeniden işe alınabileceğini sendikacılar aracılığıyla işçilere ulaştırdı.

Bu konu ile ilgili olarak yapılan toplantıda, Ankara dışında çalışmayı yani kendi rızası ile sürülmeyi hiçbir işçi kabul etmedi. İşçilerin işverene ve sarı sendikaya karşı mücadele içinde hergün daha fazla bilinçlenerek, deney kazanarak sürüyor. Mücadele her geçen gün sınıf sendikacılığı temellerine oturnaya yöneliyor. Bu doğrultuda gelişiyor ve geliştikçe başarıya ulaşacak.

nin son olağanüstü kurul toplantısı günlerine dönmek gerekecektir.

Ne olmuştu?

Ülkü Ocakları genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırılmış, MHP yönetimine karşı olan ve ülküocaklarının tabanını temsil ettiklerini söyleyen üç hilalci grup yoğun bir propagandaya girişmişti. "Türkeş de kimmiş" diyen Üç Hilalcilere karşı MHP yönetimi, ülkü ocaklarının kendine yakın olan ve islam-türk sentezini kendine ilke edinen eski yönetim kadrosunu desteklemişti. Bu güçle bazı seçim oyunlarıyla ülkü ocakları yönetimine Türkeş'e yakınlığı ile bilinen ve İslam-Türk sentezini savunan Muhsin Yazıcıoğlu seçilmişti.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun ülkü ocaklarına getirilmesi muhalefetteki Üç Hilalcileri daha da azdırmaya yetmişti. Artık MHP tam "düzene uyan bir parti" olmuştu! Öyle ise kendi işlerini kendileri görürlerdi onlar da!.. MHP'nin büyük ümitler bağladığı şeytan üçgenlerinin ilki olan Gaziantep-Kahramanmaraş-Adana üçgeninde bazı hareketler belirmişti. Bunlar üç hilalcilerin yeni eylem türleriydi. Kısa bir süre sonra Kahramanmaraş'da emniyetin yaptığı bir operasyonda "Esir Türkleri Kurtarma Ordusu" ve "Türk Yıldırım Komandoları" adlı iki gizli örgüt gün ışığına çıkarıldı. Bu arada MHP tarafından bastırılan bir afiş Ankara'da Yenimahelle sokaklarına asılıyordu. Afişin üzerinde 'Esir Türkeler Kurtulana Kadar Mücadele" sloganı yazılıydı. MHP yöneticileri, bu sloganla Üç Hilalcilerin partiye yeniden ısınmasını sağlamayı ummuştu.

Ancak Ülkü Ocakları içindeki kaynaşma daha da büyüdü.

GÖZBOYASI

MHP bu yılgınlık ortanını silmek için Kırıkkale'de bir yürüyüş ve miting düzenledi. Türkeş'in bu taktiği Kırıkkale'ye çok az kişinin gelmesi nedeniyle başarıya ulaşamamıştı. MHP Genel Başkanı bu işe çok içerlemişti. Milletyetçiler nasıl gelmezdi? Hemen kendisini besleyen büyük sermaye kapılarına koşmuş Ankara'da yapılacak büyük yürüyüş ve mitingine yardım yapılmasını istemişti. Bu çıkış etkili oldu. Çok büyük paralar harcanarak yurdun çeşitli illerinden ne kadar faşist döküntü varsa Ankara'ya getirildi. Ankara'nın çeşitli yerlerinde "iaşe merkezleri" kuruldu, yatacak yerler temin edildi ve ertesi gün Ankara'da yürüyüş gerçekleştirildi. MHP yöneticileri yürüyüşden çok memnundular...

Olayların gerçek yüzü ise bunların altında sırıtıyordu. Kısa bir süre sonra AP'nin "yeni muhalefet taktiği" gün ışığına kavuştu. AP yönetim kadrolarından sızan haberlere göre, "CHP ile mücadele" görünümü altında tüm milliyetçilerin parti bayrağı altına çağırılması savaşı verilmeliydi. AP buna kararlıydı. Böyle de oldu. AP teşkilatı üst üste Samsun ve İstanbul mitinglerini düzenledi. AP İstanbul'da miting yaparken aynı gün MHP'de Erzurum'da miting ve yürüyüş yapıyordu.

AP kendi ölçüleriyle bu mitingle istediğini elde etmişti. Büyük para akıtılmıştı ama iyi-kötü bir miting yapılmıştı işte. AP bu arada bir oyun oynamıştı gizli kapaklı. MHP'nin Erzurum mitingini destekler gibi görünüyordu. Bu amaçla Trabzon AP il örgütü 8 otobüs şirketine ait 40 otobüs kiralanmış ve Trabzon'dan Erzurum'a MHP'li taşınmıştı. AP "biz miliyetçilerin yanındayız her zaman da yanında olacağız" demek istiyordu. Ancak Trabzon örgütünün dışında MHP'nin Erzurum mitingine yardım eden bir AP örgütü de yoktu. Aksine Erzurum'u çevreleyen illerin AP örgütleri propogandalarını yapmışlar ve seyahat acentalarıyla anlaşarak İstanbul'a çok önceden yolcu rezervasyonu yaptırmışlardı. Biletler İstanbul seyahatine (!) gideceklere dağıtılmıştı bile.

DERNEK PARÇALANIYOR

AP bütün bunlarla kalmamıştı. Oyuna Ülkü Ocaklarındaki bölünmenin üzerine giderek ve olayları kullanarak devam etti. Konya'da Ülkücü Gençler Derneği adı ile bu dernek kuruldu. İlk bakışta Ülkü Ocaklarına benzetilen bu dernek aslında Ülkü Ocakları içindeki bazı gelişmelerin sonucuydu. Bu derneğin başına da, Ülkü Ocakları Derneği genel başkanlığından istifa eden Muhsin Yazıcıoğlu getirilmişti.

Yazıcıoğlu Demirel'den gelen ısrarlara dayanamamış ve Ülkü Ocaklarını Üç Hilalcilere bırakarak AP saflarına katılmıştı. Muhsin Yazıcıoğlu'nun peşine bir süre de MSP düşmüştü. Yazıcıoğlu, İslam-Türk sentezine inanmıştı ama MSP'li olamazdı! O kendine en yakın parti olarak AP'yi görüyordu artık!... Elbette AP'li olmak kendisi için de faydalıydı! Ülkü Ocakları Başkanı iken bir devlet kuruluşunda üst kademe yönetimine gelebilmiş miydi? Hayır. Ama AP'li olsaydı bu böyle olmazdı. Hele hele gelecekte AP tek başına iktidara gelirse işte o zaman bir köşeyi dönmesi pekala mümkündü.

Dernek hemen faaliyete geçti. Ülkü Ocaklarının AP'ye daha yakın olan ve Üç Hilalcilere karşı duran şubeleriyle temasa başladı. Bunlardan Hatay ve Bolu'dan olumlu cevap geldi.

Bu arada Ülkü Ocakları yönetimi de boş durmuyordu. Ülkücü Gençler Derneğinin çalışmalarını yakından izliyor, ancak gelişmelere engel olamıyordu.

İNSİYATİF AP'YE GİDİNCE

MHP kazanı kaynarken, AP'nin desteklediği Ülkücü Gençler Derneği çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bunun üzerine Ülkü Ocakları'nın bir üst kuruluşu hatta bir konfederasyonu durumunda bulunan Büyük Ülkü Derneği Yayladağ, Reyhanlı, Fatsa, Altınözü, Erzin, Akçakoca, Düzce ve Gerede Ülkü Ocakları Derneği şubelerini kapatmış, gerekçe olarak da, bu derneklerin başarılı çalışma yapamadıkları belirtilmişti.

Ancak gerçekte, olayın yüzü başkaydı. "Başarılı" çalışma yapamadıkları için kapatılan Yayladağ ve Reyhanlı ilçelerindeki Ülkü Ocakları şubeleri genel seçimlerde kendilerine göre iyi çalışmışlardı. Sonunda MHP Hatay ilinde 154 oy farkla milletvekili çıkartamamıştı. Bolu'da aynı durumdaydı. Ülkü Ocakları bu illerde insiyatifi AP'li gençlere kaptırmıştı. Üç Hilalcilerin bu operasyonu, bu şubelerin Muhsin Yazıcıoğlu'nun Konya'da genel başkanlığına getirildiği Ülkücü Gençler Derneği'ne katılma eğiliminde olmaları nedeniyle yapılmıştı. Şubeler yeni derneğe katılmadan, hiç olmazsa tabanı da şube ile birlikte AP'ye kaptırmamak için kapatılmışlardı.

Bu arada MSP'ye üç-dört ay kadar önce geçen Ali Batman'da önemli işler peşindeydi. Bilindiği gibi Batman, 12 Mart dönemi ve takip eden dönemde Ülkücü Ocakları Genel Başkanı olarak faşizan eylemlerde hatırı sayılır başarılar kazanmıştı!

İslam-türk sentezinin savunucusu olan Batman, bu başırısına rağmen (!) MHP ve ülkü ocakları içinde fazla tutunamamıştı. Aslında Ali Batman daha çok "islamcı" karakterde bir kişiydi. Sonunda MSP'ye geçmişti.

MSP'nin Konya'daki mitinginin organizasyonunda Ali Batman ön saflardaydı. "Mukaddesatçı Gençlik"'ona emanet ediliyordu!...

FAŞİST HAREKETLENMENİN TABLOSU

Aynı mitingde Ülkücü Gençler Derneği Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun da bulunduğu görülmüştü. Yazıcıoğlu, ortalıkta pek fazla görünmemekle birlikte üzerine düşen işleri yapmıştı. Bir yandan Batman, bir yandan Yazıcıoğlu, görevlerini yapmışlar MSP'ye Konya'da bir "şehit" armağan etmenin üstesinden gelmişlerdi!..

Artık ne varsa "şiddet" de vardı ve MSP'de, bu cephede boşluğu duyulan rolünü yüklenmekte gecikmeyecekti..

Türkiye'deki faşist mihrakların ideolojik ve politik hareketlenmelerine bakarken bir ganster serüveninin çerçevelerini göz ardı etmemek gerekecektir.

CHP'lilerin ve yetkili hükümet üyelerinin her farsatta "gelin barış, huzur ve kardeşlik içinde olalım" dedikleri ve dedikleri oranda yol aldırdıkları faşist hareketlenmenin tablosu özetle budur...

Sosyal- İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç:

İŞÇİLER SENDİKALARI ZORLAYACAKTIR

SOSYAL-İŞ SENDİKASI'NIN OSMANLI BANKASI İLE İMZALADIĞI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNE, YÜRÜYÜŞ'ÜN ÖNCEKİ SAYISINDA DA DEĞİNİLMİŞTİ. SÖZLEŞME, ÇEŞİTLİ YÖNLERİ İLE İŞÇİ KESİMİNDE, ÖZELLİKLE BANKA İŞKOLUNDA ÇALIŞANLAR ARASINDA ÖNEMLİ YANKILAR UYANDIRDI. SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ÖZCAN KESGEÇ, YÜRÜYÜŞ'ÜN BU KONUDAKİ SORULARINI ŞÖYLE YANITLADI:

■ *Banka işkolunda sendikal örgütler ne durumu ne düzeydedir?*

□ Türkiye'de banka emekçilerinin sendikalılaşma durumunu iki ayrı kategoride incelemek gerekli. Bu da bankaları iki grupta toplamayı zorunlu kılıyor. Kamu Bankaları, Özel Bankalar.

Kamu bankalarında çalışan emekçilerin büyük çoğunluğu, %99'u "memur" statüsünde çalışıyor. Dolayısı ile sendika hakları yok. Toplu İş Sözleşmesi ve grev haklarından söz etmek ise bundan dolayı olanaklı değil.

Sendikalılaşma özel bankalarda çalışan emekçiler için sözkonusu. Özel banka emekçileri işçi statüsünde. Bugünkü durumda banka işkolunda sendikalılaşma sözü otomatik olarak özel bankaları kapsıyor.

Bu çerçevede banka emekçilerinin çoğunluğu "işyeri" sendikalarında, 'sarı" sendikalarda örgütlü durumdadır. Bu işyeri sendikalarının yönetiminde Genel Müdür Yardımcıları gibi üst düzeyde görevliler vardır. Sonuç olarak işverenler aynı zamanda sendika yönetimindedirler. Osmanlı Bankası emekçileri gibi pek az banka emekçisi, bu sarı çemberin dışında gerçek sendikal örgütlenmeye kavuşmuş durumdadır.

■ *Osmanlı Bankası ile yaptığınız 2. dönem toplu iş sözleşmesi kamuoyunda çok beğenildi. Sözleşme neler sağlıyor?*

□ İşçinin, demokratik-merkeziyetçi işleyiş içinde söz ve karar sahibi olma ilkesini kullanması halinde, başarılamıyacak sendikal mücadele tanımıyoruz. Sözleşmenin birinci getirdiği bu doğrunun bir kez daha kanıtlanması oluyor. Bunu iyi kavrayabilmek için sözleşme mücadelesinin başından sonuna kadar gelişimi kısaca özetlemek gerekli. Bu yöntem sendikamızın temel ilkelerinden birisi.

1. Dönem sözleşme sona ererken, sendikamızca tüm üyelere anketler dağıtıldı. Bu anketlerle üyelerimiz istemlerini belirlediler. Bunun yanı sıra, şubelerimiz teknik komiteler oluşturdular. Bu komiteler mevcut toplu-iş sözleşmesinin teknik eleştirisini ve gelecek için işyeri somutu ile ilgili teknik önerilerini kapsayan birer rapor hazırlıyarak Genel Merkeze gönderdiler.

Bunlar, sendikamızın toplu-iş sözleşmesi bürosunca değerlendirilerek bir ön taslak hazırlandı. Bu ön taslaklar, anatüzüğümüz uyarınca işyerindeki tüm üyelerin katılması ile oluşan işyeri kurullarında tartışılarak, görüşler Genel Merkeze gönderildi. Genel Merkezce ayrıca belli yerlerde toplantılar düzenlendi. Bunların ışığında ön taslak yeniden gözden geçirilerek işverene verilecek teklif hazırlandı.

İşçilerin en geniş katıldıkları bu süreç, onları istemlerini amansızca savunacak durumа getirdi. Ve başarılı sözleşme sonuçta ortaya çıktı. Sözleşme kazanımları basında yer aldı. Ayrıntıya inmeden temel kazanımları bir kez daha belirtmekte yarar var. İlk kez ülkemizde kafa ve koi emekçisi ayrımı kaldırılarak tüm banka emekçilerinin haftalık 40 saatlik çalışmaya kavuşmaları sağlandı.

Asgari ücret 4 bin TL. olarak belirlendi. Bu miktar yasal asgari ücretten 700.TL. fazla.

Ücret zamları ve diğer sosyal haklar dahi artışlarla % 150'nin üstünde bir zam sağlandı. 40 - 42 - 44 günlük kıdem tazminatları alındı.

4 işçi 3 işverenden oluşan "merkez kurulu" kararı olmadıkça işçinin iş yasasının 13. ve 17. maddelerine göre işten çıkartılamayacağı kuralı getirerek bu antidemokratik maddeler işlemez hale getirildi. İş güvenliği işçinin kararına bağlandı. Bu da banka işkolunda ilk kez gerçekleştirildi.

■ *Banka emekçilerinin sarı sendikal örgütlenmelerden kurtulmaları için önerileriniz ve çabalarınız nelerdir?*

□ Öncelikle bir tesbitte yarar var. Bugün ülkemizin somut ekonomik durumu ve kitlelerin gelişen demokratik mücadeleleri, banka kesiminde de işverenleri bu "sarı" sendikalara bu haileriyle bile tahammülsüzlüğü getirmektedir. Bu durum aynı zamanda, banka emekçileri açısından karşıt tutuma, yani ilerici sendikalarda örgütlenme yönelimini de içinde taşımaktadır. Bu yönelimi, güçlendirmek ve örgütlemek gereklidir.

Burada örnek mücadelelerin önemli olduğuna inanıyoruz. Bu açıdan Osmanlı Bankası toplu-iş sözleşmesi etkili olacaktır. İşçiler sendikaları zorlayacaklardır. İlericilik satarak aynı işlevi görenler dahi "gerçek" yerlerine oturmak zorunda kalacaktır. Osmanlı Bankası yerelindeki bu mücadele bu yönü ile genel mücadeleye katkı sağlıyacaktır. Bunun izleri daha şimdiden görülmeye başlanmıştır. Çabamız bu yolda sürecektir.

DOĞUDAN ESEN NATO RÜZGARI

Huang'ı Türkiye'ye atan rüzgar, emperyalizm tarafından estiriliyor

ÇİN YÖNETİMİNİN ULUSLARARASI SORUNLARDAKİ BÜTÜN "GÖRÜŞ"LERİNİN TEK BİR MESELE, SOVYET DÜŞMANLIĞI VE ULUSLARARASI GERİCİLİKLE İŞBİRLİĞİ TEMELİNE DAYANDIĞI BİLİNMEKTEDİR. ULUSLARARASI YUMUŞAMA VB. GİBİ GÜNÜMÜZÜN İVEDİ SORUNLARINDA ÇİN YÖNETİMİ EN GERİCİ ÇEVRELERLE AYNI GÖRÜŞÜ PAYLAŞMAKTADIR

Çin yönetiminin Dışişleri Bakanı Huang Hua geçtiğimiz hafta içinde Türkiye'yi ziyaret etti. Huang, Ankara'daki hükümet yetkilileri ile çeşitli düzeylerde temaslarda bulundu. Huang'ın gezisi sırasında Başbakan Ecevit ve Dışişleri Bakanı Ökçün, Türkiye'nin Çin'le ilişkileri konusunda açıklamalarda bulundular. Maocu diplomasinin bir numaralı adamı da, ülkesindeki yönetimin dünya politikasını Türkiye kamuoyuna reklam edebilmek için gazetecilerle sıksık buluştu. Bu arada büyük basının Huang'ın gezisine özel bir anlam vermeye çalıştığı dikkatlerden kaçmadı. Yerli maocu kamp ise, bir yandan sahibinin sesi propagandasına hız verirken, diğer yandan da amca hasreti gideren küçük çocukların çığlıklarıyla gürültü koparmaya girişti.

HANGİ RÜZGAR ATTI?

Çin Dışişleri Bakanının görünüşte olağan bir diplomatik gezi niteliği taşıyan Türkiye ziyareti, gerçekte bilinçli bir zamanlamanın ürünüydü. Huang'ın dört yıl önce Turan Güneş'in Pekin'e yaptığı geziyi iade etmesi bir bakıma son derece olağan bir gelişmeydi. Ne var ki, Ankara'daki diplomatik çevrelerden yayılan haberler, iadei ziyaretin özellikle geçen hafta içine sığdırıldığını gösteriyordu. Günaydın Gazetesi yazarı Teoman Erel, bu kaynaklara dayanarak, Huang'ın Zaire, Belçika ve Hollanda'ya yapacağı gezi programına Türkiye'nin son günlerde dahil edildiğini bildiriyordu. Türkiye ziyaretinin Başbakan Ecevit'in Moskova gezisinin hemen öncesine rastlatılabilmesi için Huang'ın seyahat programı alelacele değiştiriliivermişti.

Huang'ın özellikle geçen hafta içine sığdırılan Türkiye ziyaretini, sadece Ecevit'in Moskova gezisi öncesinde bu geziye gölge düşürmek amacıyla açıklamak kuşkusuz mümkün değildir. Huang'ın ziyareti, yalnız Ecevit'in Moskova gezisinin öncesine değil, aynı zamanda Ankara hükümetinin NATO merkezleriyle pazarlıklarının yoğunlaştığı bir döneme rastlatılmıştır. Böyle bir dönemde Çin Dışişleri Bakanı'nın, NATO'nun meziyetlerini, soğuk savaşın faziletlerini, silahlanma yarışının erdemlerini öven diplomatik "reklam broşürlerini" çantasına doldurarak apar topar Türkiye'ye gelmesi bir raslantı değildir.

HUANG'A HU ÇEKENLER

Huang'ın Türkiye ziyareti boyunca Ecevit hükümetine ve Türkiye kamuoyuna iletmek için didinip durduğu mesajın özü, Türkiye'nin NATO ile bağlarının güçlendirilmesi, silahlanma yarışına daha büyük bir hız verilmesi zorunluluğudur. Huang, yalnız Türkiye'nin NATO da kalmasının sözde Akdeniz'de barışın korunması için önem taşıdığını ilan etmekle kalmamış, aynı zamanda "Sovyet tehdidi" masalını en ilkel bir üslupla yeniden piyasaya sürmüştür. Huang, meşhur "Sovyetler Birliği'nin Batı Avrupa'yı kanatlardan kuşatması teorisini", Dışişleri Bakanı Ökçün'ün verdiği yemekteki konuşmasında dilinden düşürmemiştir. Maocu diplomasinin temsilcisine göre, böyle bir strateji izleyen Sovyetler Birliği, 'Orta Doğu, Afrika ve diğer bölgelerde azgın saldırı, yayılma ve yıkıcılık faaliyetlerine girişmiştir." Bu sözlerle Türkiye, "Sovyet tehdidi"nin baş hedeflerinden biri olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Daha açık bir deyişle, Türkiye Sovyetler Birliği'ne karşı silahlanma yarışına daha aktif bir biçimde katılmaya çağrılmakta, özellikle topraklarımızdaki Amerikan ve NATO saldırı üslerinin korunması ve güçlendirilmesi için davetiye çıkarılmaktadır. Huang'ın bu sözleri açıkça faşist basının sayfalarında en cafcaflı övgülerle göklere çıkarılmış; Huang yerli antisovyet, Amerikancı koronun assolisti adeta omuzlara kaldırılmıştır. Bir yanda bu olurken, burjuvazi Çin'i sola yönelik potansiyeli yanlış kanallara sürükleyecek bir ideolojik ambargo olarak da görmektedir.

MÜŞTERİ KIZIŞTIRMA

Huang'ın böyle bir programla alelacele Türkiye'ye düzenlediği gezinin, Washington'daki NATO Zirvesinin hemen ertesinde gerçekleşmesi ve gezinin diğer iki durağının Brüksel ve Zaire olması, karanlık tabloyu tamamlamaktadır. Brüksel NATO'nun başkenti, Zaire ise NATO'nun Afrika'da kendisine seçtiği en yeni harekat sahasıdır. Washington'da NATO'nun yeni silahlanma maraton programının onaylandığı, bu arada NATO şeflerinin soğuk savaşı hortlatmak için sahte bahaneler yaratma peşine düştüğü bir dönemde Çin Dışişleri Bakanı, Ankara'ya, NATO'nun güneydoğu kanadının güçlendirilmesi için akıl hocalığı işleviyle gelmiştir. Zaire'deki

YÜRÜYÜŞ okurlarından

ANARŞİ NASIL ÖNLENİR?

Türkiye'de herkes, anarşinin nasıl durdurulacağı üzerinde konuşuyor. Aslında konuşanların çoğu da biliyor ya anarşinin nasıl önleneceğini, gerçekleri açıkça söylemek pek işlerine gelmiyor.

Burada başımdan geçen bir olayı anlatarak eğileceğim ben de "anarşi" sorununa. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde okuyorum. Bir gün toplu halde derse girmeye gidiyoruz. Elektrik fakültesine yaklaştığımızda üç koldan saldırıya uğradık. Faşistler, demirler zincirlerle üzerimize saldırıyorlardı. Bir yanımız ise, 10-15 metre derinliğinde bir çukurdu.

Saldırıdan kurtulmak için bu boşluğa atlayanlar oldu. Çeşitli yerlerinden yaralandılar. Geride kalanlar da çeşitli yerlerinden yaralar alıyorlar. Neyse, olayın sonunda çevredeki jandarma sayısı çoğalıyor da, gözü dönmüş saldırgan faşistler yakalanabiliyorlar. Sonunda saldırganlarla birlikte hepimizi karakola sevkediyorlar. Akşama kadar karakolda kalıyoruz ve sonra hepimizi birden salıveriyorlar. Tabi, saldırganları da. Onlardan tek farkımız, bizim tedavi görmemiz!

Bütün bunlar MC döneminde oldu. Sonra biliyorsunuz MC gitti. Sonunda, sandıkta sakladığı yöntemlerle anarşiyi önleyeceğini sanan "umut hükümeti" kuruldu. İşte bundan sonra ellerini kımıldatmayan savcılar, sorgucular işe koyuldular. "Anarşist' aramaya başladılar. Saldırıya uğrayanı da, saldırganı da sorguya çekiyorlar, basıyorlar cezayı, işliyorlar dosyaya. Saldırıya uğrayıp yaralanan ve şikayetçi olanlara da saldırganlara da ceza. İşte "umut hükümeti"nde adalet böyle işliyor.

Karakuşun adaletini ayrıca anlatmaya gerek yok sanırım. "Her türlüsüne karşıyız" diye tekerleme yapanlar, saldırganla saldırıya uğrayanı ayırdedemedikleri sürece sözleri, vaadleri havada kalacaktır. Kimse inanmayacaktır onlara.

Hasan Yıldırım / TRABZON

ECEVİT'İN FİKRİ NE?

Sözlerime bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde yayınını istikrarlı bir biçimde sürdüren derginizi kutlayarak başlamak istiyorum. Yürüyüş'e emeği geçen tüm dostları başarılarından dolayı kutluyorum. Başarılarının devamını diliyorum.

Bir emekçi olarak kafamın takıldığı bir mesele var. Renkli basında bir Ecevit kampanyasıdır sürüp gidiyor. Yok ambargoyu halletmiş, yok Carter'i dize getirmiş ve daha nicesi. Merak edip gittim CHP'nin programını okudum. CHP programında şöyle deniliyor. 'Dünyayı bölücü, değişimi engelleyici, uluslararasında yakınlaşmayı ve gelişmesinde uygarlığın da gereği olan etkileşimi güçleştirici bloklaşmalar artık sürecini doldurmuştur."

Peki, bizim de üyesi bulunduğumuz, NATO, CENTO türünden bloklaşmalar bu kapsama girmiyor mu? Ecevit kendi programını benimsiyor mu? Belki de sayın Ecevit kendi partisinin programına böyle bir maddeyi koymuş olmaktan pişmandır.

Bugünkü konumu ile CHP'nin emperyalizmle ilişkiler ve NATO sözkonusu olduğunda diğer burjuva partilerinden farkı nedir, doğrusu merak ediyorum.

Yürüyüş'e ve Yürüyüş okurlarına selamlar.

İbrahim Şen / Kemalpaşa-İZMİR

HUANG'IN TÜRKİYE ZİYARETİ BOYUNCA ECEVİT HÜKÜMETİNE VE TÜRKİYE KAMUOYUNA İLETMEK İÇİN DİDİNİP DURDUĞU MESAJIN ÖZÜ TÜRKİYE'NİN NATO İLE BAĞLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, SİLAHLANMA YARIŞINA DAHA BÜYÜK BİR HIZ VERİLMESİ ZORUNLULUĞUDUR.

emperyalist müdahaleye açıkça silahlı kuvvet göndererek katılma vaadlerinde bulunan Çin yönetimi, NATO'nun Doğu Akdeniz'e ilişkin planlarını da yeni bir ambalaj içinde piyasaya sürme işlevini üstlenmiştir. Böylece Türkiye'deki antisovyetizm müşterileri de yeniden kızıştırılmaya çalışılmaktadır.

Maocu Çin yönetiminin Dışişleri Bakanı Ankara ve İstanbul'daki temaslarını sürdürürken yerli Maocu basının son aylarda ayyarı kabaran soğuk savaş kışkırtıcılarına övgüler dizmesi dikkatlerden kaçmamıştır. Günlük maocu ceride, soğuk savaşın ABD'deki en azılı şampiyonlarının başı Brzezinski'yi barış meleği gibi gösterme çabasına girmiştir. Aynı ceride, son günlerde Brzezinski'nin kırdığı diplomasi potlarını tevil etmek için ABD Dışişleri Bakanı Vance'in yaptığı açıklamaları bile "Sovyet tehdidine teslimiyet"in bir örneği olarak göstermeye kalkmıştır. Maoculuğun soğuk savaş şakşakçılığına özellikle hız vermesi, Çin Dışişleri Bakanı'nın gezisinin, NATO merkezlerinin uluslararası ortamı yeniden gerginleştirmek için başlattıkları yeni kampanya ile sıkı sıkıya ilişkili olduğunu göstermektedir.

DİPLOMASİ KURALLARININ ÖTESİNDE

Huang'ın gezisi sırasında Türkiye ile Çin arasındaki ekonomik ilişkiler konusu, yok denecek kadar geri plana itilmiştir. Huang'la hükümet yetkilileri arasındaki görüşmeler sonunda, sadece iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin bir tasarının incelenmek üzere Çin tarafına verildiği açıklanmıştır. Bu durum, Çin Dışişleri Bakanının gezisinin, içinde bulunulan günlerde gerçekte yalnızca politik amaçlar için düzenlendiğini gösteren bir başka kanıttır. Gezi öncesinde ekonomik ilişkiler konusunda hemen hemen hiçbir hazırlığın yapılmadığı, bu konuya görüşmeler sırasında 'adet yerini bulsun' biçiminde yer verildiği anlaşılmaktadır. Özellikle Çin heyeti, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerle ilgili hiçbir somut öneri sunamamıştır. Türkiye'yi "Sovyet tehdidinden kurtarma" (!) telaşıyla alelacele zamanlaması yapılan gezi için, Çin heyeti, "ekonomik işbirliği" gibi "sudan" konularda gerekli hazırlığı yapacak vakit bulamamış olsa gerekir.

Huang'ın Ankara'daki temasları sırasında gerek Başbakan Ecevit, gerekse Dışişleri Bakanı Ökçün, "iki ülke arasında hiçbir sorunun olmadığını", "pek çok konuda görüş birliğine ya da benzerliğine" ulaşıldığı yönünde açıklamalarda bulunmaya özellikle dikkat ettiler. Ökçün, özellikle "uluslararası yeni ekonomik düzen, gelişmekte olan ülkelerin durumu" gibi konularda Huang'la tam bir görüş birliğine varıldığını açıkladı. Bu açıklamalar, kuşkusuz, bir yönüyle olağan diplomatik ifade kalıplarını yansıtmaktadır. Ne var ki, bu tür ifadeler Maocu Çin yönetimi ile ilişkiler gibi bir konuyu ilgilendirdiği ölçüde, kaçınılmaz olarak diplomatik kuralların ötesinde bir anlam kazanmaktadır.

HANGİ "GÖRÜŞ BİRLİĞİ"?

Çin yönetiminin uluslararası sorunlardaki bütün "görüş"lerinin tek bir temele, Sovyet düşmanlığı ve uluslararası gericilikle işbirliği temeline dayandığı bilinmektedir. Uluslararası yumuşama, nükleer ve konvansiyonel silahsızlanma, askeri blokların geleceği, dünyada sıcak savaş noktalarının ortadan kaldırılması gibi günümüzün en acil sorunlarında Çin yönetimi en gerici soğuk savaş taraftarlarıyla aynı tutumu paylaşmaktadır. Bu apaçık olgu karşısında, Ecevit hükümetinin, Çin yönetimiyle hangi uluslararası sorunlarda "görüş birliğine" varıldığını açıkça ortaya koymalıdır. Böylesi önemli bir soru karşısında "eveleme geveleme" taktiğine başvurulması, Maocu Çin yönetiminin, Türkiye'nin özellikle Sovyetler Birliği ve ilerici, antiemperyalist ülkelerle ilişkilerine gölge düşürme tuzağına kapılmak anlamına gelecektir.

Dışişleri Bakanı Ökçün'ün görüş birliğine varılan konular arasında saydığı "yeni uluslararası ekonomik düzen" konusunda da Maocu yönetimin bilinen tutumu, genç bağımsız devletleri Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist dünyaya karşı kışkırtma, onları emperyalizmin yeni sömürgeci politikasına teslim etme amacına yöneliktir. Huang'ın bu konuda kullandığı tumturaklı sözlerin arkasında, meşhur "üç dünya" teorisinin, genç bağımsız devletleri dünya devrimci güçlerinden koparıp yalnızlığa itme, maceracılığa sürükleme niyeti yatmaktadır.

KIBRIS OLTASI

Ecevit hükümetinin, Çin yönetiminin özellikle Kıbrıs konusundaki politikasından destek bulmaya çalıştığı anlaşılıyor. Gerçekten de Hua Ankara'daki açıklamalarında, Kıbrıs sorununun, uluslararası kapsamı genişletilmeden sadece "ilgili taraflar" arasındaki görüşmelerle çözümlenmesi gerektiğini öne sürerek Ankara'nın görüşünü desteklemiştir. Huang'ın bu açıklaması, doğrudan doğruya, Kıbrıs sorununun BM çerçevesinde çözümlenmesi girişimlerini sabote etmeye, sorunu Türkiye ile Yunanistan arasında bir "NATO içi aile sorunu" olarak göstermeye yöneliktir. Huang, böylece bir kere daha NATO adına akıl hocalığı yapma işlevini üstlendiğini göstermiştir. Bu konuda Ecevit hükümetinin Maocu Çin yönetimiyle "görüş birliğine" varması bir sürpriz değildir ama, bölge ve dünya barışı adına büyük bir talihsizliktir.

Milliyet başyazarı Abdi İpekçi'nin geçen Perşembe günü Huang'ın gezisi hakkında yaptığı yorum, hem gezinin amacını hem de Ecevit hükümetinin konuya bakış açısını sergilemektedir. "Durum" yazarı, Huang'ın gezisinin, doğrudan doğruya Çin yönetiminin Sovyet düşmanı politikası için yeni mevziler elde etme amacına yönelik olduğunu gizlememektedir. Daha da ileri giderek, Çin yönetiminin, "Türkiye'nin NATO ile bağlarını gevşetin Sovyetler Birliği ile ilişkilerini pekiştirmesi" olasılığı karşısında duyduğu telaşı haklı göstermeye çalışmaktadır. Fakat bunun yanısıra, Çin yönetiminin Ankara'dan beklediği açıkça Sovyet düşmanı politikanın, Ecevit hükümetinin bu dönemdeki tutumuna "*tamamen*" uygun düşmediğini de eklemektedir. Bu karşılık, Türkiye'nin Çin'le kurup geliştireceği ilişkilerin, Ecevit hükümetinin izlemek istediği "çok yönlü politikaya" uygun düşeceğini öne sürmektedir.

YAPILMASI GEREKEN

Ecevit hükümetinin tutumunu yansıtan bu yaklaşım, "çok yönlü dış politika" gerekçesi arkasında, Maocu Çin yönetimi ile kurulacak ilişkilerin Sovyetler Birliği'ne karşı politik manevraların malzemesi olarak kullanılmasını haklı gösterecek niteliktedir. Böylesi bir politika, gerçekte Türkiye'nin uluslararası ilişkilerine çok yönlü bir nitelik kazandırılmasına değil, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilere güvensizlik havasının hakim olmasına, emperyalizmin bölgedeki provokasyonlarına zemin yaratılmasına hizmet edecektir. Ecevit hükümeti, dış politikasındaki bulanıklıkları sahte mazeretlerle haklı göstermeye çalışmak yerine, bölgede ve dünyada barışın güçlendirilmesinden yana tutarlı girişimleri benimsemek zorundadır. Bu da, Maocu Çin yöneticileri gibi soğuk savaş şampiyonlarını kışkırtmalarına kredi açarak değil, ancak bu tür kışkırtmalarına karşısına kararlılıkla çıkarak sağlanabilir.

Saldırgan güçlerin Doğu'daki yeni silahı: Çin

Kars olaylarının ardında, burjuvazinin hesapları var

Türkiye'de burjuvazinin oynamak istediği oyunların özellikle son zamanlarda Doğu ve Güneydoğu'da yoğunlaştırılmaya çalışılmasına, YÜRÜYÜŞ'te sürekli olarak değinildi.

Malatya, Elazığ, Maraş ve Hatay'dan sonra Kars da burjuvazinin ve faşizmin "pilot bölgeleri" arasına katılmışa benzemektedir. Sınırda yer almasının yanısıra, Kars'ta öteden beri ilerici-sosyalist birikimin ileri boyutlarda oluşu, Kars'ı boy hedeflerinden biri haline getirdiği gibi, aynı zamanda olaylara daha "ince" provokasyonlarla yaklaşılmasını konusunda burjuvaziye ipuçları vermektedir. Daha açığı başka yerde olanlardan pek söz edildiği görülmeyen gerici partilerin liderleri "Kars kalesine çekilen bayrak" masalını dillerine dolayabilmektedirler.

Özellikle son aylarda Kars'ta yoğunlaştırılan olaylara kısaca göz atalım.

AMAÇ VE OYUNLAR

Burjuvazi, diğer illerimizin aksine Kars'ta "yapay" çelişkilerden pek fazla yararlanamamaktadır. Bu ilimizin barındırdığı ilerici potansiyel, burjuvaziye açık baskı, terör ve saldırıları artırmaktan başka bir yol bırakmamaktadır. Bir başka deyişle diğer illerde "yapay" çelişkilerin körüklenmesi ile az çok "halkın tepkisi" süsü verilebilen olaylar, Kars'ta daha yalın cereyan etmektedir.

Kars'taki olaylar, ilin birçok ilçe merkezine de sirayet etmiş durumdadır. Ardahan'da bir devrimci öğrenci öldürülmüş, bomba atılan, kurşunlanan binalar, işyerleri peşisıra gelmeye başlamıştır. Ardından TÖB-DER ile TÜM-DER'in birlikte kaldıkları bina yakılmıştır. Provokasyon ortamının nispeten daha yaygın olduğu Iğdır'da saldırıların boyutları daha da artmıştır.

Bunların hemen ardından Kars'ta komandolar liseyi ve sanat okulunu hedef alan bombalı, silahlı bir saldırıya girişmişlerdir. Bu saldırılarda 6 kişi yaralanmış, birçok işyeri tahrip edilmiştir.

Doğu'daki diğer illerdeki boyutlarında olmasalar bile mevcut yapay çelişkilerden yine de yararlanmak isteyen faşistler Azerilerin oturduğu semtlerdeki camilere bomba atmışlardır. Bunun dışında, halkın devrimci kişilere ve örgütlere saygısını ve sempatisini yıkmak için, "devrimci kuruluşlar adına" silah zoruyla dükkanlardan para toplanmış, dükkan sahipleri tehdit edilmiştir.

Faşistlerin bu açık saldırı ve provokasyonlarını gizleme, örtbas etme çabasındaki Demirel, sazı eline almış "Ardahan halkının göçe başladığını", "Kars kalesine kızıl bayrak çekildiğini" ilan etmiştir. İşin ilginç yanı, "kızıl bayrak" hikayesinin tüm burjuva partileri için malzeme oluşturması, CHP'nin de bu meseleye "yan cebimde dursun" biçiminde yaklaşmasıdır.

BURJUVAZİNİN KORKUSU

Burjuvazinin Kars konusundaki kuşkuları, bu ilimizde ilerici-demokrat ve sosyalist muhalefetin gün geçtikçe güçlenmesinden, bu gelişmeyi sindirecek ve törpüleyecek yapay zorlamalarla harekete geçecek geniş bir gerici kitle tabanının bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Kars, Türkiye'de anti-sovyetizm, anti-komünizm çemberinin iyiden iyiye kırıldığı illerden biridir. Artık tabu olan birçok mesele halkın günlük tartışma konuları arasına girmiştir. Demokratik muhalefetin güçlenmesi, sosyalizmi, sosyalizmin tartışılmasını da giderek gündeme getirmektedir.

TKP PROGRAMI: BİR S

SÜAVİ DİLMEN

Program, bir partinin eylem kılavuzudur. Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri İ. Bilen de böyle söylüyor. "TKP uzun süre programsız, pusulasız kaldı" diyor. Burada hemen belirtmek gerekir ki, geçmişteki tüm hataların günahını neredeyse bir sinema seyircisi rahatlığı ile partinin daha önceki yöneticilerine yükleyerek işin içinden sıyrılmaya çalışmak, "TKP'nin en sonunda kendisi tarafından bir programa kavuşturulduğunu" anlatmak, üzerinde durulması gereken sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Bu yazıda "TKP Programı"nın nasıl bir "program" olduğunu bazı yönleri ile ele alarak açıklamaya çalışacağız. Bazı yönleri ile diyoruz, çünkü "program" adını taşıyan bu yazıda devrilen çamların tümü ile ele alınıp bir kitap kapsamına sığdırılması bile mümkün değil. Bu nedenle, şimdilik çerçevemizi bir makale ile sınırlıyoruz.

YARIM YÜZYILDA DEĞİŞMEYEN

"TKP-Program" adlı broşürde, partinin ilk programının Eylül 1920'de onaylandığı, bu sonuncusunun ise üçüncü program olduğu belirtiliyor. TKP Konferansı Belgelerinde, son programın 1973 yılında özel bir komisyon tarafından hazırlandıktan sonra, "Konferans"ta "sürekli alkışlar ve oybirliği ile onaylandığı" söyleniyor.

TKP programının 6. sayfasında, ilk programda "ileri demokratik bir düzen" kurularak "sosyalizme giden yolun açılması"nın hedef olarak alındığı yazılı. Daha sonra, 7. sayfada, "O günden bu yana geçen uzun zaman içinde gerek Türkiye'de gerekse dünya güçler dengesinde sınıf savaşımın koşullarında büyük değişiklikler meydana geldi" deniyor.

Arkasından 27. sayfada "sosyalizme yönelik işçi sınıfı hegemonyasına dayanan ileri demokratik bir düzen kurmanın" eldeki son programın da hedefi olduğu ortaya konuyor. Aradan geçen yarım yüzyılı aşkın süre içerisinde hemen herşeyin değiştiğini söyleyen program, buna rağmen döne döne kendini yine aynı hedefin önünde buluyor.

Türkiye'de kapitalizmin, işçi sınıfının, sınıf mücadelelerinin 50 yılı aşkın bir süre içinde attığı adımlar düşünüldüğünde, 1920'lerdeki "hedef"in aynı içeriği ile bugün de varlığını koruması, kimlerin yerinde saydığını göstermesi bakımından hayli ilginçtir.

BİTMEYEN UMUT: "ULUSAL BURJUVAZİ"

Programda dikkati çeken noktalardan biri de, Cumhuriyet döneminin niteliği konusunda söz etmekten titizlikle kaçınılması. Programda, kurtuluş savaşından bir iki cümle ile söz edildikten sonra, ileriye doğru bir büyük sıçrama yapılıyor ve 1950'lerde NATO keşfediliyor.

30 yıllık bir kapatınanın hiç kuşkusuz "ideolojik" bir yanı vardır. Bu tarihsel es geçmede temel neden, uzun yıllar yardakçılık yapılan "ulusal burjuvazi"ye ve solculuk adına kayıtsız şartsız savunusu yapılan Kemalist ideolojiye ters düşmeme endişesidir. Partinin diğer bir çok yayınlarında olduğu gibi, programda da "ulusal burjuvazi"ye her ne pahasına olursa olsun ilerici misyonlar yakıştırma çabaları açıkça görülüyor.

"Ulusal burjuvazi"ye yönelik bu büyük iman'ın temelinde hiç kuşkusuz işçi sınıfına duyulan güvensizlik yatmaktadır. Aynı 1971 öncesinde olduğu gibi, "ulusal burjuvazi"ye ters düşmemek, onu "ürkütmemek" için sosyalizm sözcüğünü, "sosyalist Türkiye" sloganını yasaklamaya kadar götürüyorlar işi.

Ne var ki, programda olsun, diğer yayınlarda olsun böylesine bir odak oluşturan, "ilerici", "anti emperyalist" vb. sıfatlarla nitelenen "ulusal burjuvazi"nin Türkiye toplumunun somut koşullarında kimler olduğuna, hangi toplumsal kesitleri içerdiğine en küçük bir açıklık dahi getirilememektedir. TKP son programı ile "ulusal burjuvazi"yi bir kez daha "ismi var cismi yok" durumundaki bir totem haline getirmiştir. Belirtmek gerekir ki, Cumhuriyet döneminin en militan ulusalcıları dahi "ulusal burjuvazi"yi bu ölçüde kollama durumuna düşmemişlerdir.

"İŞÇİ SINIFININ ÖNCÜ ÖRGÜTÜ" OLMA İDDİASINDAKİ TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN PROGRAMI, OKUYUCUYU HAYRETE DÜŞÜRECEK İLKELLİKLERİN YANISIRA, MANTIK OLARAK DA TİPİK BIR TABLODUR. ÖZETLE, MDD FETİŞİNİN "TUTMASI" İÇİN, GERÇEKLERE AYKIRI GÖRÜŞLER GELİŞTİRİLMİŞ, OLGULAR TAHRİP EDİLMİŞTİR. BU YAZIDA TKP PROGRAMININ BU YÖNLERI ÜZERİNDE DURULMAKTADIR.

TKP'NİN MDD'CİLİĞİ

TKP'nin devrim stratejisi, tam tamına milli demokratik devrim tezidir. Ancak 1970'lerde milli demokratik devrim tezinin fiyaskosunun açıkça ortaya çıkmasından sonra, bir sözcük değişikliği yapılarak milli demokratik devrim "ulusal demokratik devrim"e dönüştürüldü. Kısacası, "milli" sözcüğü, yerini "ulusal" sözcüğüne terketmiş oldu.

Lenin'in deyişiyle "burjuva nitelikli" olan "Demokratik Devrim" kavramı, yarı feodal ve yarı sömürge bir ülke olan Çin'de ve Japon işgalinin ülkeye yayıldığı bir sırada Mao tarafından "ulusal demokratik devrim" biçiminde formüle edildi. Bu, Çin'in devrim stratejisi idi.

Gerçekten de önce Batılı devletler tarafından, sonra da Japonya tarafından değişik nüfuz bölgeleri halinde kontrol altında tutulan ve yer yer işgal altında bulundurulan Çin, bu durumuyla bir "yarı sömürge"; egemen üretim biçimi açısından da "yarı feodal" bir ülke idi.

Emperyalizmle işbirliği içindeki feodalitenin dışındaki bütün sınıf ve tabakaların emperyalizm-feodalite ikilisi ile çelişki halinde olduğu, bu çelişkinin aynı zamanda "hakim" veya "baş" çelişki olduğu tezi geliştirildi. Bu savdan hareket eden Mao, Çin devriminin sömürge statüsünün ortadan kaldırılmasıyla "ulusal", feodalitenin tasfiye edilmesiyle de "demokratik" nitelikte olduğunu, bu nedenle bu hareketin stratejisinin "ulusal demokratik devrim" olduğunu ortaya koyuyordu.

"Yarı sömürge" ve "yarı feodal" olan Çin'de Mao, bu stratejisini, formülasyonundaki çelişki hattının beri tarafında bulunan tüm toplum kesimlerini "anti emperyalist cephe"ye katarak gerçekleştirmek durumundaydı. Emperyalistlerin fiili ve açık pazar baskısı altındaki yerel burjuvazi bu cephenin önemli bir unsuru idi. Daha da öte Mao, "yurtsever feodaller"e dahi bu cephenin kapılarını açık tutmuştur.

Köylülük, Çin devriminin en önemli unsuru, Mao'nun deyişi ile "devrimin temel gücü" idi. Çünkü köylü gerçekten de fiili isyan halinde idi. Silah gücüyle büyük toprak sahiplerinin topraklarını işgal ediyor, girdiği toprakları kollektif olarak işliyor, ürünü emeğe göre paylaşıyor ve bu toprakları feodallerle hükümet kuvvetlerine karşı silahla savunuyordu. Çin devriminde köylülüğün "temel güç" alınması da böyle ortaya çıktı. Ve yine bu koşullarda işçi sınıfı ideolojisi, Çin'li önderler tarafından pek kale alınmadı.

Çin devriminden ve özelliklerinden bu ölçüde bahsetmemizin nedeni, Çin'li liderlerin, Çin'in sözünü ettiğimiz ve Türkiye'den bütünü ile farklı koşullarını TKP'nin olduğu gibi Türkiye'ye aktarmaya çalışmasıdır.

YA TÜRKİYE'DE KÖYLÜLER NE YAPIYOR?

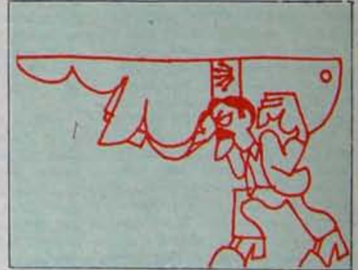
TKP programının 29. sayfasında, "Türkiye, egemen sosyal sistemi kapitalizm olan bir ülkedir" deniliyor. Aynı programın 37. sayfasında ise TKP'nin "demokratik, anti emperyalist, *anti feodal* halk devrimi gerçekleştirmeyi" öngördüğünü öğreniyoruz.

"Egemen sosyal sistemi *kapitalizm* olan" bir ülkede *anti-feodal devrim* yapmaya kalkışmak, herhalde tarihte ilk kez TKP'ye nasip olmaktadır. Programın 10. sayfasında "burjuvazi içinde ayrışma sürecinin hızlandığı", "ulusal burjuvazinin, orta tabakaların, işbirlikçi burjuvazi, emperyalizm ve yabancı sermaye ile çelişmeleri, çatışmalarını artırıp sertleştirdiği", "CHP ile gerici partiler arasındaki boğuşmanın bu çatışmanın açığa vurulması" olduğu yazılı.

Programın 30. sayfasında ise "büyük burjuvazinin finans oligarşiye yükselme süreci"nin "burjuvazinin kendi içindeki, büyük tekelci burjuvaziyle yıkıma uğrayan burjuvazi arasındaki çatışmaları, savaşımı da sertleştirdiği", "milli burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist yönünü daha da ortaya çıkaran bu gelişme"nin "Ulusal Demokratik Cephe hareketinin doğmasına elverişli bir ortam yarattığı" savı var.

TKP, büyük burjuvaziye karşı mücadeleye soktuğu milli burjuvazinin ya da kendi deyimi ile "ulusal burjuvazi"nin kim olduğunu hiç bir zaman, hiç bir yerde söylememektedir. Ama siyasal planda bir "kolaylık" var. Bu planda, bunun CHP olduğunu söylüyor. CHP'nin emperyalizme ve büyük burjuvaziye karşı "direnişi"nin hangi boyutlara ulaştığının (!) takdirini okurlara bırakıyoruz.

"Ulusal burjuvazi" cepheye böyle dahil ettikten sonra, sıra köylülüğe geliyor. TKP Programının 34. sayfasında Türkiye köylülüğü ile ilgili olarak karşımıza çıkarılan manzara ise şu: "Bütün bu yıkım, sömürü ve ezgiden kurtulmak direnişi köylerde gelişiyor. Topraksız köylüler, kimi yerde orta köylülerle birlikte, ağa, hazine ve vakıf topraklarına el koyuyor. El koyduğu toprakları kollektif olarak birlikte işliyor, ürünü emeğe göre paylaşıyor ve girdiği toprakları ağalara, çiftlik beylerine ve hükümete karşı silahla savunuyor."

Anlaşılıyor ki TKP Programı, Türkiye köylülüğünden söz ederken birden şaşırıp kendini Çin'de sanıyor. Bundan sonra "ulusal burjuvazi" ile köylülükten oluşan ikiliye eklenecek sacayağının üçüncüsü ortaya çıkıyor: Ordu.

TKP Programının 55. sayfasında "Ordu" arabaşlıklı bölümde şunlar var: "TKP orduyu emperyalistlerin, NATO'nun, işbirlikçilerin, militarist kliğin elinden kurtarmayı öngörür." Niçin ordu kurtarılmak istenmiş diye kafalara soru takılabilir; hemen ardından esbabı mucibesini okuyoruz. Çünkü "ordunun ana yığını erleri ve assubayları ile halktan, emekçi yığınlardan gelmedir." Bundan başka "ordu, memlekete dalan emperyalistlere karşı Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda kurulmuştur." ve de "Bundan ötürü görevi emperyalizme karşı, işbirlikçilere karşı savaşmak, yurdun bağımsızlık, egemenlik ve *halkın demokratik haklarını savunmaktır.*"

Görüldüğü gibi TKP orduya yalnız genel görevini belletmekle kalmıyor, "halkın demokratik haklarını

RUMSUZLUK BELGESİ

savunma" görevini de veriyor. Bölümün son paragrafında "Yurtsever subayların, erlerin yeri halkımızın yanındadır. Anti-faşist, anti-emperyalist cephenin içindedir." denerek, UDC şablonu için üçüncü ayak ta ordudan imal edilmiş oluyor.

Ordunun ana yığını olan "erlerin" ve "assubayların", "Halktan, emekçi yığınlardan gelmeliği" yönüyle Çarlık Rus ordusundan daha "emekçi yığın" veya "halk kökenli" bir ordu olduğu görülmemiştir. Ama Çarlık Rusya'sının en milliyetçi menşevikleri dahi böyle bir gerekçeye dayanarak ordunun herhangi bir "cephe" içinde yeri olduğunu savunmadılar. "Halkın demokratik haklarını savunmak" görevini orduya havale etmediler.

PROGRAM VE SOMUT DURUM

Yukarıda TKP'nin yakın hedefinin "ileri demokratik bir düzen" kurmak olduğunu belirttik. "İşçi sınıfı hegemonyasında" kurulacak böyle bir düzenin sosyalist bir yönetim anlamında alınmadığı, bunun "sosyalizme giden yolu açmayı" öngördüğü açık. TKP de, "İleri Demokrasi" programının genelde üretim araçlarının özel mülkiyeti temeline dayalı olduğunu inkar etmiyor zaten. "İleri demokratik düzen" deki bütün değişiklikler bu çerçeve içinde ele alınıyor.

Şimdi biz, "işçi sınıfı hegemonyasında" yapılmak istenen bir devrimin ne tip bir devrim olduğu konusunu bir yana bırakarak, TKP'nin "İleri Demokrasi" programındaki gündemine bakalım. Yalnız burada, "oybirliği" ve "sürekli alkışlarla" onaylanmış olan "Program"dan yaptığımız alıntıları, cümle düşüklüğü ve dil bozukluğuna dokunmadan, olduğu gibi aktardığımızı hemen belirteyim.

"İleri Demokrasi" gündeminin 1. maddesinde, "Meclis, yersel, özerk ve yöresel bütün organlar, orantılı temsil, ulusal artık sistemi, tek dereceli, gizli, eşit genel oylamayla yapılır." deniyor. Bildiğimiz kadarıyla herhangi bir program, yapılması gereken şeyleri yapacağını belirterek koyar veya var olanın eksiklerini giderici normlar koyar. Bir köy derneğinin programına bile varolan şeylerin olmadığı farzedilerek konmaz. Bu maddedeki "ulusal artık sistemi" hariç, diğer bütün hususların fiilen var olduğunu söylemeye gerek yok. "Meclis, yersel, özerk ve yöresel bütün organla"ın seçimi eğer çift dereceli oylamayla yapılıyorsa, oy verenlerin oyları eşit sayılmıyorsa, orantılı sistem değil de çoğunluk sistemi uygulanıyorsa, ve nihayet oy verme işlemi gizli değil de açıkta yapılıyorsa, yukarıda konan maddenin bir anlamı olabilirdi. Belki de bu taleplerde kendilerince amaçlanan başka bir hikmet var.

Aynı bölümün 2. maddesinde, "Demokratik Hükümet"in "yurt içinde gezi ve yerleşme özgürlüğünü güvenlik altına alması, fiilen sağlaması", talebi var. Mesela Almanya'da çalışan yabancı işçiler için "yerleşme özgürlüğü" kısıtlıdır. Diyelim ki Alman Hükümeti, "Köln bölgesindeki yabancılar yerleşik nüfusun yüzde onunu geçemez" diye bir karar alınış. Bu oranın üstünde Köln'e yerleşmek istiyen yabancılara izin verilmiyor. Böyle bir durumda, Almanya'da, "Hükümet yabancılar dahil herkes için yerleşme özgürlüğü sağlamalı" dense idi, TKP'nin bu isteğini desteklememek olanaksızdı. Ama Türkiye'de "gezi ve yerleşme özgürlüğü" istemine söyliyecek söz bulmak gerçekten zor. Belki de Program yazarı Türkiye'den söz ederken, birden dalgınlığa vurup Almanya'daki bu duruma kafasını takmış. Veya taşradaki feodal beylerin, kentlere göç etmek istiyen köylülerin göçünü engellediğini ve bu engelin büyük kentlerdeki "milli burjuvazi"yi işçi bulmada sıkıntıya soktuğunu düşünerek, "Cephe"deki müttefikinin sıkıntısını gidermek istemiştir.

TKP'nin "İleri Demokrasi Programı"nın "Gençlik" ara başlıklı bölümünün 7. maddesinde, "Üniversitelere özerklik verilmeli." diye bir istek var. Üniversitelere yirmi yıl önce özerklik verildiğini şimdiye kadar duymamışlarsa, bunu kendilerine yeniden duyurmaya çalışmak nafile.

"İleri Demokrasi" kısmında, TKP'nin "hafta sonu tatili", "8 saatlik işgünü" gibi taleplerini öğrendikten sonra, "Ulusal Kültür ve Eğitim" ara başlıklı bölümün 6. maddesine geçiyoruz. Burada TKP, "Genel, zorunlu parasız ilkokul öğretimi gerçekleştirilmelidir." şeklindeki en ilginç taleplerinden birini koyuyor ortaya. Eğer Programın hazırlanıp onaylanmasının zamanı "Program"ın kendisinde yazılı olmasaydı, bu talebin Cumhuriyet'in ilanından önceki döneme ilişkin bir durumun değerlendirilmesi olabileceği düşünülebilirdi. 1970'ler Türkiye'sinde bu ülkeye bir haftalık gezi yapan bir turist dahi, "ilkokul öğretiminin genel, zorunlu ve parasız" olduğunu bilmektedir.

PROGRAM VE MANTIK

Yukarıda TKP'nin "İşçi sınıfı hegemonyasında ileri demokratik bir düzen kurma"yı hedef olarak aldığını belirtmiştik. Program'ın 38. sayfasında, emperyalizmin ortakları olan "işbirlikçi burjuvazi ile büyük toprak ağalarının egemenliğine son vermek suretiyle, "sosyalizme yönelik demokratik gelişme yolunu açmak" biçimindeki bu hedefin aynı zamanda TKP'nin "yakın ve dolaysız amacı" olduğu yazılı. Ayrıca, "İleri Demokrasi" bölümünün 1. maddesinde "demokratik toplum düzeni" şeklinde nitelenen bu hedefin, "işçi sınıfının ağır bastığı işçi-köylü bağlaşıklığına, emekçi yığınların, halkın egemenliğine dayandığı" belirtiliyor. Kolaylıkla anlaşıldığı gibi, TKP, "işçi sınıfının ağır bastığı" veya "işçi sınıfı hegemonyasına dayanan" bir iktidar biçimiyle "demokratik bir toplum düzeni", veya "ileri demokratik bir düzen" amaçladığını söylüyor. Yani bu iktidar, sosyalist bir iktidar değil, sadece ve ancak "sosyalizme yönelik demokratik gelişme yolunu açacak" bir aşama olarak konuyor. Bu aşamadaki iktidar veya "Düzen"in programı, "İleri Demokrasi" bölümünde maddeler halinde sıralanıyor.

"İleri Demokrasi" programının bazı maddelerinde, TKP, işçi sınıfının temsilcisi olduğu savıyla, "işçi sınıfı ağırlığındaki", veya "hegemonyasındaki" "demokratik hükümet" adına normlar, kurallar koyuyor. Programın 1. maddesinde, "Meclis, yersel, özerk ve yöresel bütün organlar,..." eşit genel oylamayla yapılır." deniyor. 5. maddede, "TKP, ırk ve ulus aşağılamasına karşıdır, her ulusun kendi dilinde okuması, yazması, devlet dairelerinde konuşması, yayın yapması serbesttir." deniyor. 8. maddede, "Hiçbir yüksek memurun aylığı uzman bir işçinin aylığının iki katını aşamaz." deniyor. Program'ın "İşçi Sınıfının Politik Sosyal Hakları" ara başlıklı bölümünün 3. maddesinde, "Haftalık ve yıllık ücretli dinlenme izni uygulanır." deniyor. "Köy Emekçileri ve Demokratik Toprak Reformu" ara başlıklı bölümün 3. maddesinde, "Tarımda bütün yabancı işletmeler, tarım tekelleri, aracı kumpanyalar devletleştirilir." deniyor. TKP'nin böyle kurallar koyması kendi bileceği iş. Doğru veya yanlış, kendince uygun bulduğu kuralları koymuş oluyor burada. Ama Program'ın müteakip maddelerinde veya aynı maddenin bir sonraki paragraflarında bir bakıyorsunuz ki, TKP, bir cümle önceki yöneticilik, hükümetlik konumunu bir yana bırakarak, kendini muhalefette buluyor ve "Demokratik Hükümet"ten dilek ve taleplerde bulunmaya başlıyor.

"İleri Demokrasi" Programı'nın 2. maddesinde, "Demokratik hükümet" diyor TKP, "yurt içinde gezi ve yerleşme özgürlüğünü güvenlik altına almalı, fiilen sağlamalıdır." TKP'nin 3. maddede, "Demokratik fikir ve eylemlerinden ötürü tutuklu ve hükümlü olanları kapsayan şartsız genel bir af çıkarılmalıdır" dileği var. TKP, 4. maddede, "Bütün azınlıkların din ve mezhep gruplarının hakları eşit olmalıdır." talebinde bulunuyor. Ve nihayet "İleri Demokrasi" Programı'nın "Gençlik" ara başlıklı bölümünün 3. maddesinde, TKP'nin "Demokratik hükümet"ten gençler için isteği: "Genç işçilere eşit iş için eşit ücret verilmelidir." Görüldüğü gibi TKP, aynı anda hem iktidarı temsilen kural koyuyor, hem de kendini muhalefet sayıp dilek ve taleplerde bulunuyor.

Şimdi "işçi sınıfının hegemonyasındaki" (iktidar) düzeninde TKP'nin yapmak istediği şeylere diğer bazı program maddelerine bakalım. "İleri Demokrasi" Programı'nın 2. maddesinin ikinci paragrafında (talep olarak) şunlar var: "Bütün anti-demokratik kanunlar ve kararnameler: Grev ve Toplu Sözleşme Kanunu, Basın Kanunu, Ceza Kanunu'nun bütün anti-demokratik, faşist maddeleri, özellikle 141, 142 ve 146 gibi maddeleri kaldırılmalıdır." "İşçi sınıfı ağırlığında" veya "hegemonyasında", yani düpedüz iktidarında bütün "anti-demokratik kanunlar", 141 ve 142 gibi faşist ceza maddeleri olduğu gibi yerli yerinde bulunmuş olacak ve TKP bunların kaldırılması için bu yönetimden talepte bulunacak. Program'ın "İşçi Sınıfının Politik Sosyal Hakları" ara başlıklı bölümünün 1. maddesinde TKP, yine "işçi sınıfı hegemonyasındaki" iktidardan işçi sınıfı için şu talepte bulunuyor: "İşçi sınıfı toplum gelişmesinin, devrimlerin yapıcısı, yöneticisi ve koruyucusudur. Bütün politik, demokratik ve sendikal haklarına kısıntısız kavuşmalıdır." İktidarda bulunan bir sosyal sınıfın "sendikal, demokratik ve politik haklara" sahip olmadığı veya bu haklarının kısıntılı olduğunu böylelikle TKP sayesinde öğrenmiş oluyoruz.

"İleri Demokrasi" Program'ın "Gençlik" ara başlıklı bölümünün 5. maddesinde, TKP'nin talebi şöyle: "TKP, sıkıyönetim yasakları, gerici yasalarla kapatılan ilerici demokratik gençlik ve üniversite örgütlerinin açılmasını ister."

Şimdi biraz daha sıkı duralım ve "İleri Demokrasi" Programıyla yer yer kurallar, yaptırımlar koyduğu "işçi sınıfı hegemonyasındaki" bir (iktidar) düzende TKP'nin yürüttüğü ilginç savaşı görelim. "İleri Demokrasi" Programı'nın 10. maddesinde şunları okuyoruz: "TKP, sendikaların, burjuvazinin politikasına alet edilmesine, sarı sendikacılığa karşı, genel grev, dayanışma grevi haklarının elde edilmesi, sendikal ve toplu sözleşme haklarına konan kısıtlamaların kaldırılması için sürekli bir savaş yürütür." Demek ki, TKP'nin deyimiyle "işçi sınıfı hegemonyasındaki" düzenin kaderinde, "burjuvazinin sendikaları politikasına alet edebilmesi" de var (!).

SONUÇ

Burada ele alınan sınırlı yönleriyle bile, TKP Programı bir tutarsızlık ve mantıksızlık belgesidir. Kısacası, teorik anarşi, kavram kargaşası ile birlikte eklektizmi ve ciddiyetsizliği de beraberinde getirmiştir. Strateji ve tezlerden kavramlara, deyimlere kadar herşeyde bir başıboşluk, düzensizlik vardır.

TKP Programı, sahip olduğu bu yapısı ile, Türkiye'de devrimci harekette pek çok kafa karışıklığına, sapkınlıklara yol açacak bir nitelik taşımaktadır. İdeolojik düzeyi hayli geri bulunan Türkiye ilerici hareketinde, gelişigüzel "düşünce" sıralamalarının bile, geçici bir süre için de olsa insanları sağa sola savurabilmesi TKP Programının tehlikesini daha da artırmaktadır.

Eğer böyle bir tehlike de olmasa idi, böyle bir mantıksızlık belgesi üzerinde bu ölçüde durmanın da gereği kalmazdı.

Gençlik hareketleri ve bazı gerçekler

Genç Öncü, gençlik kesimindeki yanılgıları mahkum edecek

SÖNMEZ TARGAN

Gençlik, toplumun yüksek fizik ve moral gücüne sahip olan etkin bir kesimidir. Ancak, gençliği tanımlamaya çalışırken, onun, her tür gelişmeye açık, yaratıcı bir güç olduğunu da vurgulamamız gerekir. Gençliğin bilinen bu temel özellikleri, onu, toplumsal olaylarda ön sıralarına çıkartmaya yeten başlıcı nedenlerdir.

SAMAN ALEVİ ÖRNEĞİ

Ama, gençliğin bilinen bu yüksek fizik ve moral gücü, işçi sınıfının örgütsel önderliğinde politik bir güç durumuna getirilmiyor ya da getirilemiyorsa, boşa gürül gürül akan dereler gibi, yatağına zarar vermekten öte toplumsal gelişmeye pratik hiç bir yarar sağlamaz. Kırar, döker, avara kasnaklar gibi boşa döner. Bu gerçeği bugün çok iyi bilen egemen güçler, politik merkezlerden yönlendirilmeyen gençlik eylemlerini artık pek ciddiye almıyorlar. Almamaktan da öte, gençliğin kendi başına koyduğu bir dizi eylemleri, açık ya da gizli destekleyerek, ona ayrı bir politik güç-müş imajı vermeye çalışıyorlar. Böylece, hem gençliğin düzene karşı olan tepkilerini sokaklara dökülmüş başıboş bir öfke olarak kalmasını sağlıyorlar, hem de onları işçi sınıfının politik hareketinden soyutlayarak, sosyalist mücadeleyi böylesi güçlü bir silahdan yoksun bırakmayı amaçlıyorlar.

Şurası açık bir gerçektir ki, toplumların tarihinde, devrimleri yapan temel güç, devrimi yapmaya aday sınıfın örgütlü politik gücüdür. Ve tarihin her evresinde, iktidara yürüyen sınıflar, mücadelelerine gençliği kazanabildikleri, gençliği örgütlü mücadelelerinin disiplinli birer sıra neferi yapabildikleri ölçüde başarılı olabilmektedirler. Yine gençlik de, devrimi yapacak olan sınıfın politik önderliğinde mütevazi yerini alabildiği ölçüde gerçek değerini ve gücünü açığa vurabilmektedir. Çünkü, politik önderlikten yoksun gençlik eylemleri, özellikle öğrenci gençlik eylemleri, başında her ne değin düzene başkaldıran eylemler biçiminde ortaya çıkmış olsalar da hem kalıcı olamazlar, hem de hiç bir zaman egemen güçlerin iktidarını tehdit eden boyutlara ulaşamazlar. Hatta ekonomik yaşamı bile fazla etkileyemezler. Örneğin son on yıl içinde gerek dünyada, gerekse Türkiye'de yüzlerce, binlerce gençlik eylemleri oldu. Başındabüyük olaylar biçiminde gelişen bu tür eylemler, sonunda saman alevi gibi parlayıp söndü. Böyle olması da doğaldı.

GENEL GERÇEK VE TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞEN

Şimdi bunların nedenlerine kısaca değinelim. Birinci nedeni, politik önderlikten yoksun bulunan gençlik eylemlerinin, yaşamın tüm alanlarını kapsayan örgütsel bir bütünlüğü olmadığı için, iktidarı zorlayan sürekliliği de olamaz. Ayrıca, belirli bir tarih dilimlnde gençlik kateforisi içinde gördüğümüz kuşaklar, mücadeleye katıldıkları dönemlerde siyasal bir örgütün, yani partinin demir disiplini altında eğitilmemişlerse, giderek kendilerine gençlik niteliği veren özelliklerini doğal olarak yitirmeye başlayınca harekete de dışına düşerler. Böyle oluncada, önceden karşı durdukları düzene bu kezdahasıkı bir uyumluluk sağlamak zorunda kalırlar. Bu tarihi sonucun en açık örneğini Türkiye'deki gençlik hareketleri içinde de bulmak olası.

12 Mart öncesinin en yaygın gençlik hareketi DEV-GENÇ olayı idi. DEV-GENÇ'in o dönemde gençlik hareketlerini kucaklayan ilerici bir niteliği de yok değildi. Sonraları, ayrıntılarına burada fazla girmek istemediğimiz nedenlerden dolayı, DEV-GENÇ, işçi sınıfının politik önderliğinden giderek soyutlandı. Bu soyutlanma kaçınılmaz olarak kendi sonunu da hazırlamakta gecikmedi. Nitekim, o günlerin DEV-GENÇ hareketleri içinde yer almış gençlerden bugün eski konumunu koruyan kaç kişi gösterebilirsiniz? Tüm yanlışlıklarına ve yanılgılarına karşın, saygı duyduğumuz ölenleri ve halen cezaevlerinde yatanları bir yana koyarsak, geriye ne kaldı? O dönemin gençlik eylemleri içinde en önde gidenlerden çoğu, bugün diplomalarını asmış geçip altına oturmuşlardır bile. Bu gibilerinin yanında artık değil politikadan sözetmek, geçmişin anısına birlikte şöyle bir gözatmak bile zorlaşmıştır. Ama hemen belirtmek gerekirse, bu sonucu bir kınama olarak değerlendirmiyoruz. Tersine, işçi sınıfının politik önderliğinin dışında gelişen ve gelişebilecek gençlik hareketlerinin tümü, doğal olarak böylesi tarihi bir sonuçla noktalanacaktır.

SINIFSAL BİR GÜÇ OLMAYINCA..

Bu tür gençlik hareketlerini böylesi bir sonuca götüren ikinci neden de şu: Gençliğin tek başına ekonomik temele dayalı sınıfsal bir güç olmaması, onu politik önderlik konusunda da açmazlara ve çıkmazlara sokar. Çünkü sınıfların toplumsal alandaki etkinlikleri, o sınıfın üretim ilişkileri içindeki konumları ile ekonomik yaşamdaki rolleriyle ölçülür. Gençliği bir bütün olarak ele aldığımızda böylesi bir yapısal özellik göstermez. İşte gençlik hareketlerini sürekli parabolller çizerek yalpalamasının kökeninde bu bilimsel gerçek yatar. Zaman olur yapısı gibi politikası da dengesiz ve acelecidir; anarşizme ve faşizme kayar. Zaman olur dinamizmini yitirir pasifizme batar. Bu gelgitler, politik önderlikten yoksun tüm gençlik hareketlerinin evrensel bir özelliğidir.

İyi ama, politik önderlikten ne anlamalıyız?

Politik önderlik, iktidara yönelen sınıfın ideolojisiyle silahlanmış partisi aracılığı ile yapılır. Burada parti soyut bir kavram değil, tersine o sınıfı iktidara götürecek olan ve yığınlar içinde geniş biçimde kökselmiş olan en büyük organdır. Kapitalizme karşı mücadele veren işçi sınıfı, sosyalizmi kurma yolunda verdiği iktidar hedefine böylesi bir yapıya sahip olan partisi aracılığı ile ulaşır. Dolayısıyla özneli olarak iyi niyetli olmak, bilimsel sosyalizmi teorik olarak kavramış bulunmak ve hatta yürekli bir militan olmak marksist olmaya yetmez. Marksist olmanın temel ölçütü partili olmaktır. Çünkü parti, o sınıfın en iyi ögelerini ve bu ögelerin tarihi deneyimlerini kendi örgütsel bütünlüğü içinde özümseyebilmiş ve o sınıfa kılavuzluk edebilecek güce ulaşabilmiş en yüksek bir yapının somutlanışıdır.

PARTİ DÜŞMANLIĞI

Politik mücadelede parti gerçeği tam ve doğru biçimde kavranamadığı sürece, gençlik hareketlerinin de gelişimine doğru bir biçimde yaklaşma ve tahlil etme olanağı yoktur. Bu gerçek kavranamadığı içindir ki, son on yıl içerisinde ve özellikle öğrenci gençlik hareketleri içinde bir parti düşmanlığıdır yaygınlaştırıldı. Partili mücadeleye karşı çıkmak ya da parti gerçeğini yadsımak, adeta keskin solcu olmanın ölçütü sayılır oldu. Ya da bir başka deyişle, ki daha çok goşist akımlar içinde geçerli olan bir sav, bugün Türkiye'de proletaryanın gerçek partisi henüz yok. Ama, mücadele içinde mutlaka kurulacaktır, denerek, partili mücadele verme sorumluluğu terkedildi. Bu görüşün de nedenli temelsiz bir görüş olduğunu, parti deneyiminde pişen bir militanın sözleriyle aktaralım: "Parti ne gökyüzünden gelecek, ne de maden gibi yerin altından çıkartılacaktır. Parti, işçi sınıfının politik mücadelesine kendisini adamış ve başında sınırlı da olsa denenmiş kadroların hazırladığı ve ülke gerçeklerine uygun düşen program ve tüzüğü etrafında toplananların görülü birliği ile kurulacaktır ve kurulmuştur da" dediğinde, bunlara gereken yanıtı yeterince vermişti.

Goşist akımlar içinde parti düşmanlığı biçiminde gelişen görüşler varlığını bugün de sürdürüyor. Şimdi dilerseniz bu sakat görüşlerin nereden kaynaklandığına kısaca değinelim. Çünkü bunlar bilindiği ölçüde bu sorunlara daha sağlıklı yaklaşımlarda bulunulabilir. Evet, özellikle öğrenci gençlik içinde yaşam bulan ve giderek gençliğin diğer kesimlerine de yayılan busakat, sakat olduğu değin de tehlikeli olan görüşün kaynağını, ona damgasını vuran sınıfın yapısında ve dünya görüşünde aramak gerekir. Şurası herkesçe bilinen bir gerçektir ki, yurdumuzda ve dünyada, ilerici gençlik hareketlerinin içinde, hareketin başını çeken ve ağırlıkta olan kesimini öğrenci gençlik oluşturmaktadır. Bizler her ne değin işçi gençlik, köylü gençlik, emekçi gençlik desek de bu gerçeği görmemezlik edemeyiz. Böyle olması da doğaldır. Çünkü öğrenci gençliğe, gerek üretim içinde doğrudan bulunamayışından doğan zaman bolluğu, gerek sıradan da olsa yapmış ve yapmakta olduğu öğrenimin kendilerine kazandırdığı entellektüel bilinç ve gerekse belirli dönemlerde okullarda topluca ve birarada bulunmalarının yarattığı lokalize olma kolaylığı, onlara, örgütlenmeleri ve eylemleri düzenlemeleri için gerekli olan gerekçeleri fazlasıyla vermektedir. Bunun için, gençlik örgütleri içinde gerek yönetici, gerekse militan olarak öğrenci gençliğin ağırlıkta bulunmasını olağan karşılamak gerekir. Gençlik örgütleri içindeki bu yapısal özellikler ki, yukarda değindiğimiz yanlış ve sakat görüşlerin gençlik içindeyaşam bulmasına gerekli ortamı hazırlıyor.

PARTİNİN TÖRPÜLEYİCİLİĞİ

Bilindiği gibi, öğrenci gençlik genellikle küçük burjuva kökenden gelmektedir. Sosyalist hareket için ise, örgüt ve parti disiplinine ve sorumlu davranmaya en az yatkın olan kesimi bu katman oluşturmaktadır. Küçük burjuva katmanlar için parti disiplini, ve buna dayalı olarak sürdürülmesi gereken kalıcı, sabırlı ve sürekli mücadele biçimi, hiç alışık olmadıkları çalışma yöntemleridir.. Böyle olunca da, kendi eğilim ve sapmalarına; yalpalama ve geriye dönüş umutlarına parti düşmanlığına dayalı görüşleri bir kılıf olarak kullanılır. Oysa, parti önderliğindeki gençlik hareketi belili sorumluluklar ve görevlerle yüklüdür. Ve eylemlerinin sonuçlarından onları sorumlu tutar. Başka bir deyişle hesap sorar. Ayrıca, işlevlerini zamanla gençlik örgütlenmesi içinde doldurmuş olan kadroları, başka çalışma ve görev alanları içine çeker. Böylece, gençlik hareketleriyle başlayıp sosyalist hareketle tanışıklığı sağlanan kadrolar, zamanla, partini çelik desiplini ve eğitimi altında yoğrularak sosyalist mücadelenin daha üst görevlerine doğru itilirler. Dolayısıyla hem sosyalist hareket içinde kalmalarının sürekliliği sağlanır ve hem de daha sıkı militan olmalarının yolları açılır. Bu sosyalist örgütlenmenin dirimsel bir konusu, vazgeçilmez bir sorunudur.

Ama devrimci mücadeleyi boş zamanları değerlendirme olarak görmeye alışık küçük burjuva gençliğin böylesi bir sorunu yoktur, O, yapmak istediklerinde özgür, yaptıklarının sonuçlarından ise sorumsuz olmak ister. O halde parti düşmanlığına devam !...

Düne değin Türkiye'deki gençlik hareketlerinin yapısı genellikle böyleydi. Ama böyle kalamazdı. Gençliğin sosyalist hareket içindeki yadsınamaz gücü mutlaka kavgaya kazanılmalıydı. Ve kazanıldı da. İşçi sınıfının politik mücadelesinin dirimsel bir konusu olan bu sorun, GENÇ ÖNCÜ'nün kurulup kavgaya kazanılmasıyla büyük ölçüde aşıldı. İşçi sınıfının politik önderliğinde kurulan GENÇ ÖNCÜ'yü bu bakımdan kutlamak ve bu denli güç bir görevi üstlendiği için de o'nun çalışmalarına yürekten katılmak gerek.

HAYAL İLE GERÇEK

MESUT ODABASI

12 MART'IN BURJUVAZİ AÇISINDAN EN ÖNEMLİ KAZANCI, BUNA KARŞILIK İŞÇİ SINIFI AÇISINDAN EN BÜYÜK KAYBI, BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MUCADELESİNİN SOSYALİZM EKSENİNDEN KAPARILMASI OLDU. BU KOPUKLUK LEGAL VE İLLEGAL KUYRUKÇULUĞU YAYGINLAŞTIRDI. KUYRUKÇULUK İSE ÇOĞU KEZ TEVEKKÜLLE BİRLİKTE HAYAT BULUYOR.

Hayal kurmak çok mu kötü bir şey? Başka diller bir yana,Türkçede hayal kurmanın kötülüğü, anlamsızlığı, sonuçsuzluğu üzerine pek çok söz var. O kadar ki, buna ilişkin olumlu sözler bile esaslı bir olumsuzluk taşıyor. Örneğin, "İnsan hayal ettiği müddetçe yaşar" denilirken, gerçek dünyadan, onun acımasızlığından kopma öneriliyor. Acılardan, güçlüklerden kaçma, uzak durma çabası bu. Elbette, boş bir çaba.

Sınıf mücadelesi, bu mücadelenin çeşitli alanları insanları gerçeklerle, gerçeklerin katılığıyla, çirkinliğiyle karşı karşıya getiriyor. Onlarla boğuşmak, onları alt etmek gerekiyor. Gerçeklere dayanmak, sürüp giden mücadele boyunca somut bedeller koyarak onlara ulaşmaya çalışmak önem kazanıyor. Bir de, bu mücadeleye kılavuzluk eden bilimsel sosyalizm var. Bilimsel sosyalizmin "bilimselliğinin" gerçekliğe uygunluğundan, gerçeklerin bilimsel çözümlenişinin sonucu olmasından ileri geldiği biliniyor.

Bütün bunlar bir araya gelince, her günkü mücadele içinde, "hayalci olmamak", "hayalci hedefler koymamak" gibi sözlerin sık sık kullanıldığı, davranış ilkeleri olarak önerildiği görülüyor. Aslında, doğru olan da bu. Ama her zaman olduğu gibi doğru ile yanlış bir arada bulunuyor. Buradaki doğru, hayal etmenin yasaklanması, lanetlenmesi yanlışına varıyor.

MİMARI ARIDAN AYIRAN

Hayal etmeyi yasaklamak yanlış mıdır, ya da mümkün müdür bu? İnsan emeğinin hayal etmekle hiç bir ilgisi yok mudur? Marx şöyle bir açıklama getiriyor:

"Emeği insana özgü bir biçimde düşünmek zorundayız. Örümcek bir dokumacınınkine benzeyen bir iş yapar; arı ise hücresini yaparken gösterdiği ustalıkla birçok mimarı utandırır. Ama en kötü mimarı en iyi arıdan ayıran şey, mimarın yapısını gerçekten kurmadan önce hayalgücünde yükseltmiş olmasıdır. Her çalışma sürecinin sonunda, işin başlangıcında emekçinin hayalgücünde var olan bir sonuç elde edilir. Emekçi, sadece üzerinde çalıştığı nesnelere bir biçim değişikliği vermez, aynı zamanda, çalışma biçimini yasalarla yöneten ve iradesini ona bağımlı kılması gereken kendi amacını gerçekleştirir." (Kapital, c.1, s. 198, ilk İngilizce basım).

Emek sürecinde hayal etmenin yeri konusunda bu kadar açıklık yeterli. Sınıf mücadelesinde, tek tek kişiler ve işçi sınıfı, ondan da önemlisi işçi sınıfının partisi, uğrunda mücadele ettiği, kurmayı amaçladığı yapıyı gerçekliğe dönüştürmeden önce kafasında kurar, hayal eder. Sadece bir takım somut hedeflere ulaşmakla kalmaz, aynı zamanda, bütün çalışmalarını yöneten ve iradesini bağımlı kıldığı amacını gerçekleştirmeye yönelir.

"DAR PRATİKÇİLİK"E KARŞI

İşçi sınıfı mücadelesinde günlük, pratik görevlerin zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirilmesinin önemi açık. Sık sık yinelenmiş bir doğru. Özellikle de, Lenin'in sosyalizmin kuruluşu dönemlerinin başlarında söylediği "daha az tumturaklı lâf, daha çok günlük iş" sözüne atıfta bulunularak.

Ancak, bunun karşı ucunde yer alan, aslında onunla birleşen bir yanlış daha var: pratik işlere boğulup burnunun ucunu görememek. En az birincisi kadar, belli dönemlerde, özellikle devrimci mücadelenin bunalımlı, görece durgun dönemlerinde daha da önemli bir yanlış:

"Bazı 'bolşevik'leri yozlaşmaya ve devrim davasını terke sürükleyen dar pratikçilik ve ilkesiz işgüzarlık hastalığını kim bilmez? Bu özel hastalık, B. Pilniak tarafından Çıplak Yıl adlı romanında tasvir edilmiştir. Bu romanda yazar, büyük 'enerji' ile çalışan fakat perspektiften yoksun olan, 'neyin, ne için' olduğunu bilmeyen ve bu yüzden devrimci çalışma yolundan sapan irade sahibi, pratik kararlar vermeye yetenekli Rus 'bolşevik' tiplerini gösterir. Kimse bu işgüzarlık hastalığını Lenin kadar acı şekilde alaya almamıştır. 'Dar pratikçilik', 'ahmakça affairisme' - Lenin bu hastalığı işte böyle nitelerdi. Buna karşı canlı devrimci çalışmayı, devrimci perspektif zorunluluğunu ileri sürer; böylelikle ilkesiz işgüzarlığın, gerçek leninizme, 'devrimci' boşboğazlık kadar aykırı olduğunu belirtirdi." (Stalin, Leninizmin İlkeleri, Sol Yayınları, Ankara 1969, s. 113-114)

Türkiye'deki sosyalist hareketin yakın geçmişinde bunun örneklerini bulmak mümkün. 1971 öncesinde işçi sınıfı hareketinin ve onun siyasal örgütünün içinde ve yanında yer alan bazı insanlar, inanılmayacak kadar kısa sürelerde savrulup gittiler. Öyle ki, bir gün "1950'de emekçi halkın oylarıyla bir devrim yaptığı" yolundaki Aybarcı teorileri savunanlar, ertesi gün Sovyetler Birliği'nde sosyalist devrimin 1930'larda, Stalin döneminde gerçekleştirildiğini ileri süren MDD teorileri geliştirdiler. Parti'yle parti yöneticilerini özdeşleştirerek bir zamanki reformist, oportünist yöneticilerin bu niteliklerini söyleyenlere küfredenler, kısa bir süre sonra Parti'ye küfreder, hatta fiili saldırılarda bulunur oldular.

Bu örneklerde ideolojik-siyasal yetersizliğin yanı sıra ve onun içinde, perspektif yokluğunun belirleyici olduğu ortada. Gerçekten bunlar, inanmış, "irade sahibi, pratik kararlar vermeye yetenekli, büyük enerji ile çalışan, fakat perspektiften yoksun olan, neyin ne için olduğunu bilmeyen" insanlardı.

Perspektif yokluğu kimi zaman sabırsızlığa, silahşörlüğe; ama kimi zaman da kılı kıpırdamayan bir "sabır"a yol açıyor. Biraz daha açıklık getirilerek sabrın her türlüsünün devrimci bir erdem olmadığını söylemek gerek. Bu sözcükteki mistik anlamı ve ünlü Macar şairi Sandor Petöfi'nin "sabır koyunların erdemidir" sözünü de hatırlayarak, "devrimci sabırlılık" diye değişik bir anlamı olan, değişik bir söyleyiş bulmak gerek.

Yoksa, devrim için, işçi sınıfının iktidarı için mücadele etmek, bu mücadelede başarılı olmak mümkün değil. Ancak, şunun bunun arabasında az gidip uz gitmek, dere tepe düz gitmek, sonra dönüp arkaya bakıp bir arpa boyu yol gitmek mümkün. Sosyalizm mücadelesini, işçi sınıfı iktidarına yönelik mücadeleyi bilinmez bir bahara erteleyerek bundan başka bir şey yapılmaz.

HAYAL İLE GERÇEĞİN BİRLİĞİ

İdeolojik, teorik ve siyasal anlamda yaratıcı olmak, iktidar mücadelesinde ileriye doğru önemli yol almanın başlıca koşullarından biri. Yaratıcılık ise hayal kurabilmeyi, bugün hayal gibi görünenle gerçeği birleştirebilmeyi gerektiriyor. Burada, Lenin'in 1900'lerin ilk yıllarında yazdığı şu satırları bir kez daha okumanın zamanıdır. Lenin bütün Rusya'da on binlerce basıp dağıtılacak bir gazetenin ve bunun sağlayacağı gelişmelerin, daha sonra çok kısa bir sürede gerçekleşecek hayalini kurduktan sonra şunları yazıyor:

"Rüya görmeliyiz! Bu kelimeleri yazıyorum ve birdenbire bir korkudur beni alıyor. Kendimi 'Birliği Gerçekleştirme Kongresi'nde görüyorum ve karşımda Raboçeyo Dyelo'yu çıkaranlar ve oraya yazı yazanlar oturuyorlar. Martinov arkadaş ayağa kalkıyor ve bana dönerek tehdit eden bir tonla şöyle diyor 'Müsaade ediniz, özerk bir yazı kurulunun, daha önce Parti Komitesi'nin fikrini almadan rüya görmeye hakkı var mıdır?' Onun ardından Kriçevski arkadaş dikiliyor. (...) büsbütün tehdit edici bir tonla: 'Daha ileri gideceğim, diyor, size soruyorum: bir marksistin, Marx'a göre insanlığın daima kendisine gerçekleşebilir görevler yüklediğini; ve taktiğin, Partiyle birlikte büyüyen Parti görevlerinin büyümesinin bir süreci olduğunu bile bile, genel olarak, rüya görmeye hakkı var mıdır?'

"Bu korkunç soruları düşünmek bile beni titretiyor, ve bir tek şeyi düşünüyorum: nereye saklanacağımı. Pisarev'in arkasına siper alsam nasıl olur?

"Rüya ile gerçek arasındaki çelişme konusunda Pisarev şöyle yazar: 'Çelişme vardır, çelişmecik vardır. Benim rüyam, olayların tabii seyrini aşarak aynı doğrultuda yol alabilir ya da olayların tabii seyrinin hiç bir zaman götürmeyeceği bir doğrultuya dümen kırabilir. Birinci halde, rüyadan hiç bir kötülük gelmez; çalışan insanın enerjisini destekler, güçlendirir bile. (...) Böyle rüyalarda çalışma gücümüzü yıpratacak ya da felce uğratacak hiç bir şey yoktur. Tam tersine, eğer insan böyle rüya görme yeteneğinden tamamen yoksun olsaydı, arasıra zihni, ilerilere atlayarak, ellerinin henüz biçim vermeye başladığı ürünün bütününü ve tamamlanmış resmini gözünün önünde canlandıramasaydı, o zaman insanı sanat, bilim ve pratik çaba alanında büyük ve kesin işlere girişmeye hangi itici gücün sürükleyeceğini tasavvur edemem. (...) Eğer rüya gören kimse, rüyasına ciddi olarak inanırsa, hayatı dikkatle gözler, gözlemlerini hayal gücünde kurduğu şatolarla kıyaslarsa ve eğer, genel olarak, rüyasının gerçekleşmesi için bilinçli olarak çalışırsa, rüya ile gerçek arasındaki çelişmenin hiç bir zararı olmaz. Rüyalarla hayat arasında bir bağ varsa, her şey yolundadır.'

"Ne yazık ki, bizim hareketimiz içinde, bu cinsten rüya görenler pek azdır. Ve bundan en çok sorumlu olan kimseler, ağır başlı görüşleriyle, 'somuta' bağlılıklarıyla öğünenler, legal eleştiriciliğin ve illegal 'kuyrukçuluğun' temsilcileridirler". (Ne Yapmalı, Sol Yayınları, Ankara, 1968, s. 213-214).

Ne yazık ki, Türkiye'de "devrimci hareket" içinde de böyle rüya görenler pek az. 12 Mart'ın burjuvazi açısından en önemli kazancı, buna karşılık işçi sınıfı açısından en büyük kaybı, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin sosyalizm ekseninden koparılması oldu. Bu kopukluk "legal ve illegal kuyrukçuluğu" yaygınlaştırdı. Kuyrukçuluk ise çoğu kez tevekkülle birlikte hayat buluyor. Ama her ikisinin de devrimci mücadele ve yaratıcılıkla ilgisi yok. Türkiye'de devrimci hareket, bütün bunlarm dışında, bağımsızlık - demokrasi - sosyalizm mücadelesinin bütünlüğü içinde gerçekleştireceği geleceğin hayalini görerek, en yaratıcı biçimde gelişecek.

Arjantin-2-

PERONİZMİN ÇIKMAZI

GÖKALP KAYA

Uluslararası uygun koşulların da yardımıyla iktidarı tek başına ele geçiren Peron, toprak oligarşisinin zararına, sanayi burjuvazisi lehine düzenlemeler öngörmektedir. Öte yandan da emperyalizmin de desteğişle hükümet üzerinde baskılarını artıran toprak sahiplerine, latufundiatlere karşı, işçi ve emekçi sınıfların da desteklerini kazanmak amacıyla ücret düzeyleri yüksek tutulmakta çalışma koşullarında da emekçiler lehine düzenlemeler yapılmaktadır. II. Dünya Savaşı sonunda Hitler faşizminin yıkılışıyla bütün dünyada ivme kazanan kitlesel demokratik hareketler, sözü edilen bu önlemler ve savaş sırasında kazançlı dış ticaretin sağladığı olanaklarla, sistem için tehlikeli boyutlar alınadan kontrol edilebilmektedir.

Peron dünyanın en büyük sendikalarından olan Arjantin işçi sınıfının tek sendikası Genel Çalışanlar Konfederasyonu'nun kurulması için yapılan girişimlerin de başında yer almaktadır. CGT altı milyon işçi "örgütleyerek" düzenle ahenkleştirme politikasında önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bu olgu Peroncu halkçılığın temellerini oluşturarak, uzun yıllar ülkede tutunmasına yardımcı olur. Peron ülkenin "Birinci Emekçisi" ünvanını almıştır. Tekelci burjuvazi ile sınıf uzlaşmacısı sendikal hareketin kolkola girişlerini kişiliğinde somutlaştıran Peron, 1951 başkanlık seçimlerini de rabatça kazanır.

İŞÇİ SINIFI PERON'A KARŞI

Kapitalist gelişme de bu dönemde yeni boyutlar kazanmıştır. Sanayi üretimi içinde de kesimler yer değiştirmektedir. Madeni eşya üretimi % 50 lere ulaşmaktadır. Ne var ki, savaş durumunun yüksek karlı dış ticareti sona ermiş, bolluk ve refah dönemi kapanmaya yüz tutmuştur. Ülkenin gereksindiği temel değişimler gerçekleştirilememiştir. Tüketim malları ithalini azaltacak hafif sanayi geliştirilirken, ülkeyi daha da dışa bağımlı hale getiren adımlar da birlikte atılmaktadır. Dillerden düşürülmeyen ağır sanayi kurma özlemleri sadece Askeri Gereçler Yapım Direktörlüğünün kuruluşundan ileri adımlar atamamıştır. Dışa bağımlı bir tüketim malları sanayiinin gelişmesi, uluslararası et ve tahıl fiyatlarının düşmesi, Arjantin'in döviz rezervlerinin de giderek tükenmesi sonucunu getirmektedir. Öte yandan bu gelişmeye koşut olarak fiyat artışları ve enflasyon da hızlanmaktadır. Ülke oldukça derin bir bunalım dönemine girmiştir.

Peron'un 10 yıllık iktidarı Peronizmin sınırlarını ve çıkmazlarını göstermek için yeterli olmuştur. Ülkenin "Birinci Emekçisi" Juan D. Peron, karşısında maden, demiryolu ve şeker işçilerinin büyük grevini bulur. "İşçi ve emekçi babası" Peron işçilerin emekçilerin grevlerini bastırmak için şiddet ve terör kullanmaktadır artık. Ve 1955 darbesi gerçekleşir. Peron, aslında askeri darbeye karşı direniş olanaklarını tamamen yitirmemiştir. Özellikle askeri kuvvetlerin önemli bir kesimi hala Peron'u desteklemeye hazırdırlar. Ama Peron darbeyi karşı koymaksızın kabul eder. Kaçar. Çünkü kendi aleyhlerine sanayi kesimine değer aktarılmasını engellemek isteyen büyük toprak sahipleri, ekonomik bunalımdan büyük ölçüde etkilenen orta sınıflar, işçi sınıfının kazanımlarını geriletmek isteyen sanayi burjuvazisi ve nihayet kilise Peron'a karşı bir blok oluşturmuşlardır. Kaçışla, Peron'un efsaneleştirilmeye açık, on yıllık iktidarından sonra 18 yıl sürecek sürgün hayatı başlamıştır artık.

Peroncular: Peronizm çıkmazlara mahkumdur

TEKELLEŞME VE ASKERİ YÖNETİMLER DÖNEMİ

1955 darbesi sonrası ve özellikle 1966 sonrası doğrudan askeri hükümetler döneminde izlenen politika, Arjantin de yabancı tekellerin ülkeye daha hızlı girmelerini özendiren bir politikadır. Peron döneminin bazı koruyucu uygulamalarından vazgeçilir. Örneğin dış ticaretin devlet konrolünden çıkarılması, gümrük duvarlarının alçaltılması, küçük ve orta işletmeler kredi uygulamasının kısıtlanması bu tekelci gelişmeyi hızlandırmaktadır.

1966 yılında General Jan Carlos Ongania darbesi ile sivil yönetime kesin olarak son verilirken, ekonomik işlerin yönetimi ABD sermayesinin has adamı A.Krier Vasena'ya bırakılır. Devreye Uluslarlararası Para Fonu'da girmiştir. Ülkenin ekonomik kararları artık IMF'nin gönderdiği reçetelere göre alınmaktadır. IMF reçeteleri doğal olarak emekçi halkın sorunlarına cevap vermek için değil, bunalımın emekçi halkın sırtına yüklenmesi için kullanılmaktadır. Enflasyon ve işsizlik atbaşı beraber gitmektedir. Halk kitlelerinin hoşnutsuzluğu ve hareketliliği artmaktadır.

CORDOBAZO'DA İŞÇİ SINIFININ SESİ YÜKSELİYOR

İktidardaki blok için alarm zilleri 1969 yıllarında çalınaya başlar. İlk hareketler Cordobazo'da başlayan büyük grevler ve protesto döneminin başlangıcı olmuştur. Kitle hareketlerine sadece sanayi işçileri değil kent halkının önemli bir bölümü ve öğrenciler de katılmaktadır. İşçi sınıfı tabanı içinde hareketlere katılma oranı çok yüksektir. Hareket, askeri rejime olduğu kadar sınıf yönetimine de karşı çıkmaktadır. İşte Arjantin de bugünkü siyasal ortamı değerlendirilirken gözden kaçırılmaması gereken nokta buradadır. Arjantin'de askeri diktatörlükten söz edilirken işçi sınıfının Cordobazo grevleri ile kendisini açıkca kabul ettiren örgütlü, deneyimli ve mücadeleci niteliği, eylemleri ile halkın geniş kesimlerini harekete geçirebilme yetenekleri gözlerden uzak tutulmamalıdır. Arjantin'de artık hiçbir şey eskisi gibi olamaz Arjantin'de bugünkü askeri diktatörlüğün sınırları bu örgütlü, mücadeleci işçi sınıfı hesaba katılmadan değerlendirilemez.

Netikim egemen sınıflar ve askeri yönetim için, yükselen halk hareketlerine karşı yeni bir baraj aramak zorunlu olmaktadır. iktidara geldiği ilk yıllarda "benim siyasal partim sendikalardır" diyen Peron bu durumda tekrar akıllara gelmektedir.

DENENMİŞ "UMUT": PERON YENİDEN SAHNEDE

Kitle hareketlerinin yaygınlaşması egemen sınıflar ve Askeri Cunta için Peron ile bir uzlaşmanın zeminini hazırlar. Sivil bir yönetime geçmek için yeni "serbest" seçimler düzenlemesi kararlaştırılır. 11 Mart 1973 başkanlık seçimlerini Peroncu "Adaletçi Kurtuluş Cephesi"nin adayı Nector Kampora oyların %49,6 sını alarak kazanır. Seçimler bir geçiş dönemidir. Campora, Peron'a yol açmak için istifa edince 20 Eylülde seçimler yenilenir. Peron oyların %61 ini alarak yeniden başkanlığa seçilmiştir. İlk denemede çıkmaz yol olduğu 10 yıl içinde gözler önüne serilen Peronizm ikinci denemesinde neler yapabilecektir? Üstelik iktidara gelişinden bir yıl bile geçmeden lider Peron 1 Temmuz 1974 tarihinde ölmüştür.

Ülkenin tarım kesiminin geri yapısı, ekonominin dışa bağımlılığı, gelişme sağlanabilmesi için gereksinilen sermaye birikiminin yetersizliği olarak somutlanan sorunlarda temelde hiçbir değişiklik olmamıştır. Hatta bu sorunlar çok daha şiddetlenmiştir. Peronculuğun yeni denemesinin ufukları daha karanlıktır. Peron'un yerine başkan olan karısı Isabella Peron bir yandan ABD sermayesi ile yepyeni ilişkiler ararken, bu ilişkilere karşıçıkanemekçilerin kitlesel direnişleri ile karşı karşıyadır. Peroncu populizmin hareket sınırları daha daralmıştır.

Haftaya: Terör, Baskı Askeri

Renault işçileri: Güvence, işçi sınıfı

SOL MACERACILIK VE DEVRİM

PROF.HRISTO NESTOROV

Son birkaç hafta içinde sol maceracılık devrim sürecindeki yıkıcı rolünü bir kez daha sergiledi. İtalya'da eski Başbakan Aldo Moro'nun, kendisine "Kızıl Tugaylar" adını veren goşist örgütün 54 günlük politik şantajından sonra öldürülmesi, sol maceracılığın gözü dönmüş ve özünde gerici bir haydutluk haline dönüştüğünü bütünüyle ortaya koydu. Bu, tek yönlü bir olgu ya da tek başına alınabilecek bir olay değildir. 60'lı ve 70'li yıllarda hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkelerde görülen olaylar, sözü edilen tehlikenin yaygınlığını kanıtlamaktadır.

"DOĞUŞTAN GELEN HASTALIK"

Sol maceracılık, proleter devrimcileri ve emperyalizme ve kapitalizme karşı dövüşen bilinçli savaşçılar tarafından çok uzun bir süredir tanınıyor. Sol maceracılığın toplumsal ve politik özünün, küçük burjuva ve lumpen proleter sahte devrimci zihniyeti olduğu biliniyor. Bu eğilim, demokratik güçlerle gerici güçler arasında ulusal ve uluslararası düzeylerde sürdürülen mücadelede bugün de yıkıcı bir rol oynamaktadır. Son yılların olayları, sol maceracılığın, yalnız devrimci işçi sınıfı hareketi için değil, aynı zamanda tüm demokratik güçler için de ciddi bir tehlike olduğunu defalarca kanıtlamıştır.

Daha bu yüzyılın 30'lı yıllarında Georgi Dimitrov, goşizmi, işçi sınıfı hareketi içindeki "sol" sekterlerin taşıdığı "Doğuştan gelen bir hastalık" olarak nitelemiş, "bundan kurtulmadan birleşik bir proleter cephesinin kurulmasının olanaksız olduğunu" belirtmişti. Dimitrov şöyle diyordu: "Birleşik proleter cephesinin kurulabilmesi için komünistlerin öncü rolünün sadece sözünü etmek yeterli değildir; kitleler içindeki günlük çalışmamızla ve kendi doğru politikamızla işçi sınıfının güvenini kazanmamız ve bu güvene layık olduğumuzu kanıtlamamız zorunludur." Sol maceracılık bugüne kadar işçi sınıfının güveninin sadece sözünü etmekten başka birşey yapmamıştır.

MAOCULUĞUN ETKİSİ

Sol maceracılığın 60'lı ve 70'li yıllarda ortaya çıkışı bir dizi etkenin sonucu olmuştur. Çin yönetiminin milliyetçi ve şoven yozlaşması ve dünya devrimci sürecine karşı sekter ve maceracı bir tutum alması, devrimci güçlerin bir bölümünün ideolojik ve politik doğrultusu üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştır. Bu arada Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki, gerilla eylemlerini, anti-sömürgeci savaşları da içine alan silahlı ulusal kurtuluş mücadeleleri, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki demokratik güçlerin bazılarının doğrultusu üzerinde belli bir etkide bulunmuş ve onları doğrudan devrimci eyleme ve silahlı mücadeleye daha eğilimli hale getirmiştir.

Aşırı sol hareketler ve örgütler, 60'lardan sonra, Latin Amerika'da, Batı Avrupa'da, Kuzey Amerika'da ve Japonya'da kendilerini gösterdiler ve geliştiler. 60'ların başında ABD'de ortaya çıkan "Yeni Solcular" arasında güçlü bir sol sekterlik kendisini gösteriyordu; fakat bu eğilim daha ileriye gitmedi. Latin Amerika'daki sol maceracılık ise bu kıta ülkelerindeki anti-emperyalist ve demokratik mücadele üzerinde olumsuz sonuçlar doğurdu. Batı Avrupa'da sol maceracılık 60'ların sonunda ortaya çıktı ve 70'li yıllarda daha da gelişti. İtalya, Federal Almanya, İspanya ve Portekiz'de en etkin biçimde kendisini gösterdi.

. . . . BATAĞI SÜRDÜRENLER

60'lardan sonraki sol maceracılık, ilk önce gençler, özellikle de öğrenci hareketi içinde ortaya çıktı. Bu, büyük ölçüde, devrim sürecinin günümüzdeki evresinde küçük burjuva tabakaların ve aydınların bulunduğu konumun bir sonucuydu. Goşistler, önceleri, işçi sınıfıyla sıkı bağlar kurma yönünde güçlü bir istek taşıyorlardı. Bu isteğin ve komünist partilerinin kendi ülkelerinde yürüttükleri politik faaliyetin bir sonucu olarak, 1968 protesto hareketlerine katılan birçok militan daha sonra işçi sınıfı örgütlerine katıldı, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde demokratik güçlerle uyumlu eyleme yönelik yeni bir politik çizgi benimsedi. Buna karşılık, sözkonusu protesto eylemlerine katılanların küçük bir bölümü, kafalarındaki maocu kavramlara bağlı kaldılar ve yanlışlarını düzeltmeyi başaramadılar. Tam tersine goşist tedhişçiliğin uğursuz yolunu tutarak daha da derin bir batağa saplandılar.

60'lardan sonraki sol maceracılık, ilk önce gençler, özellikle de öğrenci hareketi içinde ortaya çıktı. Bu, büyük ölçüde devrim sürecinin günümüzdeki evresinde küçük burjuva tabakaların ve aydınların bulunduğu konumun bir sonucuydu.

Batı Avrupa'daki goşist tedhiş örgütlerinin ikisi, F. Almanya'daki Baader Meinhoff RAF ve İtalya'daki Kızıl Tugaylar, macera örgütlerinin en gözü dönmüş olanlarıydı. Bu yasadışı terörist örgütler, sol maceracılığın en olumsuz ve en tehlikeli özelliklerini kendilerinde somutlaştırdılar. Bu örgütlerin eylemleri kadar ideolojik ve politik çizgileri de aynı ölçüde tehlikeliydi.

ASIL TEHLİKE

İtalya'daki Kızıl Tugay'lar bugün eylemlerinin belki de en yüksek noktasına ulaşmışlardır. Kızıl Tugay'ların tedhiş eylemlerinin 1978'in başından beri süregelen tırmanışı ve özellikle Aldo Moro'nun kaçırılıp öldürülmesi, bu örgütün, emperyalizmin gerginlik stratejisinin kapsamı içinde doğrudan doğruya yer aldığını göstermektedir. Buna rağmen bu örgüt kendisini hâlâ proleteryanın devrimci çıkarlarının "en tutarlı savunucusu" gibi tanıtmaya devam etmektedir. Gerçekte, Kızıl Tugaylar'ın, İtalya'daki demokratik ve sosyalist güçlerin politik ittifakını parçalamaya yönelik eylemlerinin en büyük tehlikesi de burada yatmaktadır. Polisin bu örgüt karşısında ilginç biçimde etkisiz kalması, sözü edilen tehlikenin önemini ortaya koymaktadır.

İtalya'daki ilerici basın, Moro olayı dolayısıyla, ülkedeki sol tedhiş örgütlerinin bugünkü durumunu ve ideolojik ve politik doğrultularını büyük ölçüde açığa çıkardı. Basında yer alan açıklamalardan ve sözü edilen örgütlerin kendi yayınlarından, bunların ideolojik ve politik malzemelerinin açıkça maoculuğa dayandığı anlaşılıyor. "Silahlı İşçi Hücreleri", "İşçi Özerkliği", "Ocalma Örgütü" gibi yasadışı örgütler kadar "Mücadele Sürüyor" ve "Manifesto" gibi yasal örgütler de maoculuğun ideoloji ve politikasına sıkı sıkıya sarılmaktalar.

Goşist tedhiş örgütlerinin ve en başta Kızıl Tugaylar'ın eylemleri, bu örgütlerin, gözü kapalı haydutluğun içine derinlemesine battıklarını göstermektedir. Sahte devrimci görüntüleri ve aşırı sağ tedhişçilikle aralarındaki ayrımlar hızla ortadan kaybolmaktadır. Sol ve sağ tedhişçiliğin liderleri gerçekten de pek barışçı bir biçimde yanyana yaşamaktadırlar. İtalyan ilerici basının da belirttiği gibi, sol tedhişçiler, tıpkı sağ tedhiş örgütleri gibi emperyalist gerginlik stratejisinin birer aracı durumundadırlar.

BİLİMSEL SOSYALİZMİN YOLU

Politik mücadelenin bir aracı olarak tedhişçilik, uluslararası bilimsel sosyalist hareket tarafından her zaman reddedilmiştir. Emperyalizme ve kapitalizme karşı, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için mücadele bilimsel sosyalist hareketin benimsediği başlıca mücadele ilkeleri ve yöntemleri, Marx, Engels ve Lenin'in yapıtlarında, platform belgelerinde ve işçi sınıfı partileri liderlerinin açıklamalarında dile getirilmiştir. Sol maceracılığa ve tedhişçiliğe karşı mücadele, uluslararası işçi sınıfı hareketinin bu marksist-leninist çizgisine dayanmak zorundadır.

Bu çizginin gerek her ülkede gerekse uluslararası düzeyde tutarlı ve yaratıcı bir biçimde uygulanması, emperyalizme ve kapitalizme karşı özgürlük mücadelesinin başarısı için zorunludur. Sol maceracılığın ve tedhişçiliğin tecrit edilip yenilebilmesi için zorunlu olan koşullar, bu temel üzerinde ve devrimci işçi sınıfı partilerinin köklü demokratik dönüşümler için yürüttükleri yorulmak bilmeyen mücadelenin sonucu olarak yaratılacaktır. Bilimsel sosyalistlerin tuttuğu yol budur.

Politik mücadelenin bir aracı olarak tedhişçilik, uluslararası bilimsel sosyalist hareket tarafından her zaman reddedilmiştir. Emperyalizme ve kapitalizme karşı barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için mücadelenin ilkeleri bugün net ve açık olarak ortadadır.

ŞİİRİN ÖRGÜTLENMESİ

AHMET AKSOY

Sınıf mücadelesinin özünde yatan sınıflararası uzlaşmaz karşıtlık, hayatın her alanında olduğu gibi, sanata da damgasını vurur. Üçüncü yol arayışları, kurnazca(!) girişilen manevralar, 'ne şiş yansın, ne kebap' türü yaklaşımlar hep aynı noktada kenetlenir: Kaçış yoktur yok! İster bilinçli, ister bilinçsiz olsun, seçim yapılacaktır: İşçi sınıfının yanında, ya da karşı safta dövüşmek... Kavgadan kaçmak ancak haksızdan, zorbadan yana olmaktır, başka değil!

Bir sanat dalı olarak şiir de bu zorunlu kavgada yerini alır. Almıştır. Alacaktır. Kökeni insanlığın ilk evrelerine kadar uzanan bu dal, koşullarla birlikte değişerek günümüze ulaşmıştır ve üstelik insanlıkla birlikte yaşlanma eğilimindedir. "Dil" varoldukça, şiir de varolacaktır.

Yapı olarak çelişkili görünmektedir şiir. Alanı dardır: Çünkü kesin olarak dille ve dilin yapısıyla sınırlıdır. Oysa kapsamı o 'dil'i de zorlayacak, hatta aşacak kadar geniştir. Biçimi -genellikle- akılda tutulmaya, ezberlenmeye yatkındır. Bu özellik ezgili kurgudan, çarpıcı imgelemden ve duru, özlü deyişten kaynaklanır. İçeriği alabildiğine geniştir ve soyutlama yöntemi aracılığıyla sınırsız bir anlatım gücüne erişir. Farklı zaman ve mekan koşullarında dayatılan zoraki kısıtlamalar onu teslim alamamıştır. Onu susturacak, saf dışı bırakacak bir yöntem bulunamamıştır henüz. Şiirin gücü buradadır. Egemen kesimler her zaman bunun farkında olmuş ve kendilerini tehdit eden bu silahı etkisiz kılabilmek için, akla gelebilen her türlü yöntemi kullanmakta kusur etmemişlerdir. Ama ne açık zorbalık, ne Truva atları kurtarmıştır onları; ne de kurtarabilecektir.

Egemen güçler şiire tek başına sahip çıkmaya çalışmıştır hep. Ama böylesine canlı, dinamik, kavgacı bir aracı ehlileştirebilmek, çürüyen sınıfların harcı değildir. Bu yüzden onu yozlaştırarak, içini boşaltarak zincire vurmaya, köleleştirmeye kalkmışlardır. Onu tozpembe düşlerle, kelime oyunlarıyla, anlamsızlıkla berber traşlı salon köpeklerine çevirmeye yönelmiş; beceremeyince demir parmaklıkları, prangaları, idam mangalarını sürmüşlerdir piyasaya.

Arı, saf bir sanat olduğu söylenmiştir şiirin. O, sabahın ilk ışıklarında, sanki sihirli değnek dokunuşlarıyla canlanan çiğ damlalarının kristal ışıltıları gibi saf ve lekesizdir. Ulvi duyguların coşkuyla fışkırdığı, kaynağı bilinmezliğin sisleri arasında saklı bir pınardır şiir. Bu ulvi akışın kutsal berraklığını bulandırmaya kimsenin hakkı yoktur. Hele politika gibi iğrenç bir konuyla... Asla!

Saptırma, karalama burjuvazinin her alanda kullandığı yöntemlerden. Bu yöntemi uygulamada gereksindiği Truva atlarını bulması da zor değil. En azından 'objektif olarak' bu görevi üstlenenler var. Bunların 'sübjektif' devrimcilikleri-nin bir anlamı yok ve sonuç itibariyle onlar da burjuvazinin değirmenine su taşıyorlar.

"Arı sanat", "sanat için sanat" gibi safsataların pabucu dama atılalıberi, daha gözalıcı, daha ince yöntemler sürüldü piyasaya. Bir yandan biçimi, bir yandan içeriği incelikle dışlayan teorilerin yanı sıra, her ikisine de *gereğinden çok* sahip çıkılarak anarşizmden popülizme değin uzanan bataklıkta gazeller okunuyor. Bu gazel korosuna iyi niyetle ve farkında olmadan katılanlar var. Ama *farkında olmamak* özür değil. Sonuç önemli. Ve ideolojik netlikten uzak kalındıkça, bu keşmekeşin sürüp gitmesi olağan.

Baş gazelhanların baş gazelindeki ana tema: İdeolojik önderliğin ve örgütlülüğün reddi. Örgütlülüğün zorunlu kıldığı kollektif çalışmadaki zorluk, disiplin ve sorumluluk gereği, "ben" olayının dışlanması, somut eleştiri-özeleştiri mekanizması; tüm bunlar, onları burjuvazinin 'Truva atı' konumuna getiriyor. Parti ve sanat, 'parti işleyişindeki demokratik merkeziyetçiliğin, sanatçının "eleştiri" özgürlüğünü kısıtladığı' teorisiyle(!) karşıt hale getirilmeye çalışılıyor. Sanatçı "bağımsız" olmalı ki, rahatça eleştiri yapabilsin! Bu "bağımsızlık" madalyonun arka yüzünde yer alan "disiplin, kollektif çalışma ve sorumluluk kaçaklığı"nı gizlemek için de sosyalist hareketin güçsüzlüğü ileri sürülüyor.

Hayatın tüm alanlarında politikanın kaçınılmaz varlığı, sınıfsal analiz odağının Parti oluşu ve sınıf mücadelesinde doğru tavır alabilmede Parti yolunun izlenme zorunluğu işçi sınıfı mücadelesine omuz veren sanatçılar için, kaçamak yol bırakmaz. Hele Parti düşmanlığı -neden olarak ne gösterilirse gösterilsin- işçi sınıfı mücadelesiyle bağdaşamaz.

Gerçek sanatı -ve şiiri- sınıfsal çözümlemeye dayanmaksızın hayata geçirmenin olanağı yoktur. Dünyayı kavrama ve değiştirme araçlarından biri olarak sanat -ve şiir- nesnel gerçekliğe ve toplumsal ilişkilerin doğru çözümlenmesine dayanmak zorundadır. Gözlem, değerlendirme, üretim, sonuçların değerlendirilmesi; içerik ve biçime ilişkin önerilerin somutlanması vb., sağlıklı bir çizgiye oturmak için bağımsız, bireysel çalışmanın aşılmasını; asgari bir örgütlülüğü gerektirir. Özellikle genç sanatçıların el yordamıyla yol bulmaya çalışması sona ermelidir. Deney ve ürünlerin en kısa zamanda ve en sağlıklı biçimde değerlendirilmesinin aracı, yine örgütlenmedir.

Aynı durum şiir için de geçerlidir. Şiirin tamamiyle *kişisel* olduğu, ancak şairin yetenek ve becerisine dayandığı, vb. anlayışların yıkılması gerekir. Onun da bir laboratuvar çalışması içinde ortaklaşa üretilebileceği; kollektif çalışmanın şiir için de -daha sonra tartışacağımız yöntemler aracılığıyla- uygulanabilirliği ortaya konmalıdır. Tabuların yıkılması, şiirin etrafına gerilen dikenli tellerin, "Özel arazi. Girmek yasaktır!" levhalarının parçalanması gerekir.

Sorunun çözümü kolay değil elbet. Bulanık sularda avlanarak, yüksek perdeden ahkam kesip büyüklük komplekslerinin tatmin edildiği bu keşmekeş içinde sağlıklı yolu bulmak, izlemek zor. Ama olanaksız değil. Ve görev, şiiri, en sağlıklı ve militan yapısıyla işçi sınıfı mücadelesinin emrine vermektir. Önümüzdeki ilk aşama, "militanlık" karakterinin örümcek ağlarından temizlenmesi olacaktır.

AYNALAR VE SOSYALİST GERÇEKÇİLİK

TACETTİN NECİBOĞLU

"Cannes herşeyden önce dünyaya tutulan bir aynadır" diyor Fransız hükümetinin Cannes Şenliği Genel Sekreteri Gilles Jacob. Sanatı aynaya benzeten sadece Jacob değil, sanat çoğu zaman aynaya benzetilmiştir. Bu benzetme doğru gibi görünse de aslında önemli bir eksikliği ve yanlışı da içinde taşıyor. Benzetmeyi yapanlar sanatın, çevremizde, toplumda ve dünyada olup bitenleri olduğu gibi yansıtması gerektiğini kastediyorlar. Sanat sadece bunu mu yapmalı, sadece dünyaya tutulan bir ayna mı olmalı sanat? Hayır, çünkü "Ayna karşısında duran nesneleri donuk biçimde yansıtmaktan öte bir şey yapmaz, oysa sanat gerçeğin özüne doğru inebilmek için gerçeği seçer, çözümler ve yeniden biçimlendirir." (M. Pankhiomenko, A. Myasnikov, SanattaSosyalist Gerçekçilik, Yeni Dünya Yayınları, s. 19). İşte sosyalist gerçekçiliğin gerçeklere yaklaşımı, gerçekleri ele alışı ve değerlendirişi böyle.

Sanatı, dünyayı değiştirme mücadelesinde etkin bir araç kılanlar, görünür olgulara, kaba ve yüzeysel gerçeklere bağımlı kalamazlar. Bunun için de görünür gerçeklerin özüne, o gerçekleri yaratan nedenlerle inebilmek ve süreç içinde olguların değişimini ortaya koyabilmek için çalışırlar, gerçekleri yeniden biçimlendirirler. Burjuvaziyi tedirgin eden, sosyalist gerçekçilerin gerçekçiliğe böyle yaklaşmaları. Yoksa, burjuvazinin görünür olguları dile getiren sanattan ve sanatçıdan korkması için bir neden yok. Bugün Türkiye'de ilerici, devrimci sanat adına yapılanların çoğu sınıf mücadelesine, dünyayı değiştirme mücadelesine katkı getirmekten çok uzak ve bu nedenle burjuvaziyi korkutmuyor. Bir sanatçı kendini ne olarak gösterirse göstersin, diyalektik maddeciliği özümsememişse, çevresini ve toplumu o bakışla değerlendiremiyorsa, işçi ve emekçilerin sorunlarını aktarmakla ilerici bir işlevi yerine getirmiş olmaz. İlerici bir işlevi yerine getirmemek bir yana, nesnel olarak, burjuvazi için çalışmış olur.

Ayna vazifesi görmeyen pek az edebiyatçı var ülkemizde. Boy boy, biçim biçim süslü püslü aynalar dünyasından sıyrılıp gözümüzü böylesi yazarlara çevirmeliyiz. Şu da unutulmamalı ki, aynalar ne denli özenli ve titiz kullanılırsa kullanılsın pek uzun ömürlü olamazlar. Bu rengarenk aynalar dünyasının ötesindekilerden bir Adalet Ağaoğlu var ki yıllardır romanları, öyküleri ve oyunlarıyla sağlam ve tutarlı bir çizgi tutturmuş, koiaya kaçmadan ve ayrıntılarda boğulmadan hem tek tek ağaçları, hem de tümüyle ormanı kucaklamış bir yazım ustası. İşte "Ölmeye Yatmak", "Fikrimin İnce Gülü" romanları, işte "Yüksek Gerilim" ve "Sezsizliğin İlk Sesi" öykü kitapları.

"Ölmeye Yatmak"ta cumhuriyetin ilk kuşağını, yeni batıcı anlayışla eğitilen aydınlarla, geleneklerine bağlı köylü ya da küçük kasabalıların çelişkilerini dile getirir Ağaoğlu. Bir kuşağın romanıdır bu. Kişiler de çok canlıdır. Yazar kahramanlarını sadece toplumsal koşulların belirleyiciliğine bırakmaz, onları tek tek birey olarak de kendilerine özgü yönleriyle biçimlendirir. Ve bu biçimlendirme, durağan değil, hareket halinde ve gelişen bir biçimlendirmedir. "Fikrimin İnce Gülü' ise Bayram'ın romanı, onun bireysel dramının romanı gibi gözüküyorsa da, aslında bütün Almanyacılar'ın, tüketim toplumundaki Türkiyeli emekçilerin yabancılaşmasının romanıdır. Bireysel olanla toplumsal olanı o denli başarıyla bütünleştirip uyumlaştırır ve bireyciliğin çöküşünü o denli güzel sergiler ki, toplum diye diye aynı kısır döngü etrafında dolanıp duran nice "toplumcu"nun kulakları çınlasın.

Ağaoğlu'nun öykücülüğünde de aynı ustalık, aynı yaratıcılık görülüyor. Ve bana göre son öykü kitabı "Sessizliğin İlk Sesi"nde "Yüksek Gerilim"i de aşmış. Ağaoğlu'nun öykülerinde gereksiz üslup fantazilerinden uzak akıcı bir anlatım var. Bu anlatım ve biçim kalıplaşmış ve değişmez değildir ama salt yenilik ve değişiklik olsun diye de olur olmaz anlatım ve biçim denemelerine girişmez Ağaoğlu. Her zaman ele aldığı konunun içeriğine en uygun anlatım ve biçim özelliklerine yer verir. Böylelikle iletmek istediği mesajı daha iyi anlaşılır kılar.

"Sessizliğin İlk Sesi" iki bölümden oluşuyor.Birinci bölümdeki öyküler, yazarın 1975-1976 yılında yazdıkları, ikinci bölümdekiler ise "Hüzzam Mavisi" dışında 1977 yılında yazdıklarından meydana gelmiş. Adalet Ağaoğlu bu öykülerinde gözlem gücüyle nesnel dünyayı olduğu gibi kavrıyor. Gözlemlediği gerçekleri diyalektik maddeci bir yaklaşımla değerlendirip yorumluyor ve yeniden üretiyor. Bu öykülerde doğa ve toplumu hareket halinde ve değişim içinde görüyoruz.

"Sessizliğin İlk Sesi" öyküsünde bu dönüşüm olgusunu usta bir sanatçı duyarlığıyla anlatıyor. "Kendi içinin gürültüsü en son dindi. Kardeşinin nabzı avucundaydı. Şimdi orada bir damarın ses vermesini bekliyor. Zaman biriminin en kısa sürecinde dindirilmiş, durdurulmuş bütün gürültülere karşın, aynı süreç içinde hiç gürültüsüz bir atışın ses büyütecinden geçerek avucunda kendini duyurmasını bekliyor. Bu bir ağma anı değilse ne? Sessizlik şimdi durduğu yerde, bu boşlukta asılı kalamaz. Sessizlikte ağar, yeni bir şeye dönüşür; sessizlik sesini er geç duyurur. Uzun yaz geçelerinin boğuntulu dinginliğinde büyüdüğünü duyuran bir tohumun sesi gelir, sessizliğin kapısını vurur, onu ayırır. Yaşamaya perdelerini indirmiş, kapılarına dayak vurmuş bütün evleri dürtükler; karartılmış sokakları, viran bağları, türküsüz, kahkahasız baheçeleri diriltir, camları zorlar. Sessizliğin doğurduğu ilk ses er geç soluğunu üfürür, bir damarın hiç vurmamış gibi kesin duruvermesini engeller ona yeni bir kıpırdanmayı taşır. Bu kıpırdanma hemen nerdeyse işitilir." (s.177-178)

Fakat kitaptaki öyküler içinde en önemli ve ilginci, ilk öyküolan "Sen Ey Kutsal Işık." Özellikle bu öyküde, Adalet Ağaoğlu'nun çok başarılı ironik bir anlatımı var. Öyküsünün ilk bölümünü masal, ikinci bölümünü destan olarak nitelemekle masalları ve destanları hicvediyor. Ama aslında belirli bir tarih anlayışını, tarihi büyük kumandanların kişisel kahramanlıklarına indirgeyen anlayışı alaya alıyor. "Muz" ise bir bakanlık müşavirinin öyküsü. Bakanlıklarda bomboş dolaşan, günlerini çay, kahve sohbetleriyle tüketen müşavirlerden biri Baha Çamlıdere. Bu bomboş adamın tek uğraşı apartmanına giren bir muz satıcısı olur. Bir yandan muz satıcısını kovabilmek için kapıcıyı zorlarken, diğer yandan amaçsızlığın ve başıboşluğun etkisiyle muzlara merak sarar. En küçük ve gereksiz ayrıntısına kadar muz üretimini ve çeşitlerini öğrenir. Müşavir bey apartmandan atılacak diye buyurduğu için iki emekçi, kapıcıyla muz satıcısı, karşı karşıya getirilir ve diğer seyyar satıcıların da yardımıyla kapıcı öldüresiye dövülür.

Aralarında aslında hiç bir çıkar çatışması olmayan emekçilerin egemen güçlerce yaratılan yapay çelişkilerle birbirlerine düşman edilmesi ve kırdırılması gibi önemli bir sorunu küçük bir olay çevresinde, ama güçlü bir anlatımla iletiyor okuyucusuna Adalet Ağaoğlu. "H" öyküsü ise makina uygarlığının insanlar arasındaki ilişkileri nasıl biçimlendirdiğini ve onları kendilerine ve birbirlerine karşı nasıl yabancılaştırdığını dinamik bir anlatımla yansıtıyor.

Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az demişler. "Kulak Tıkaçları" öyküsüçün söyleyebiliriz bunu. Adalet Ağaoğlu bu öyküsünde öyle ince bir eleştiri getiriyor ki, aynı eleştirinin basbas bağırarak yapılmasından çok daha anlamlı ve güçlü. Hareketli günler, önemli olaylar yaşanırken bunlardan tedirgin olup da kurtuluşu bireysel bir kaçışla kulaklarını tıkamakta bulanlara bu eleştiri. Ancak, böylesi bir kaçış ve bireysel kurtuluş mümkün olmuyor elbette. Ve öykümüzdeki kişi kulak tıkaçlarını atma "yiğitliğini" gösteriyor. "Pencerenin altında, herhangi bir yere sessizce düşen kulak tıkaçlarının ardından içini bir yazıklanmanın, ince bir hayıflanmanın yalayıp durmasını engelleyemedi. Onun bütün yiğitliği bu kadar. Kulak tıkaçlarından sevinmesiz cayabilecek kadar." (s. 170)

Çevreye ve topluma karşı aynadan başka birşey olamayanlar çabuk unutulacaklar. İşçi sınıfı hareketi ve sosyalist toplum onları anımsamayacak. Ama işçi sınıfı hareketine sanatıyla katkıda bulunanlar ve ülkemizde sosyalist gerçekçi bir edebiyatın oluşmasında tuzu olanlar her zaman saygıyla anılacaklar. Adalet Ağaoğlu da onlardan biri.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi Dr.Cem Çakmak :

Blokçuluk politikası iflas etmiştir

DIŞ SİYASAL VE EKONOMİK İLİŞKİLER İÇ SİYASAL VE EKONOMİK YAPININ BİR PARÇASIDIR. CHP'NİN TÜZÜĞÜ VE PROGRAMI ORTADADIR. CHP'NİN TEMSİL ETTİĞİ GÜÇLER KOALİSYONU NE NATO KONUSUNDA NE DE AET KONUSUNDA KESİN VE KÖKLÜ ADIMLAR ATABİLECEK NİTELİKTEDİR. ÇAĞIMIZDA AZGELİŞMİŞ BİR ÜLKENİN ULUSAL GÜVENLİK VE SAVUNMASINI ÇOK GELİŞMİŞ ÜLKELERİN ASKERİ YARDIM VE ANLAŞMALARINA BAĞLAMASININ MODASI GEÇMİŞ, DÖNEMİ KAPANMIŞTIR.

★ *Türk dış politikasının genel özelliklerini özetleyebilir misiniz?*

☆ Son 30 yıllık dönemi ele alırsak, Türk dış politikasının genel yönelimini batı bloku, özellikle ABD'nin istemleri belirlemiştir, diyebiliriz. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, soğuk savaş döneminde, Türkiye Sovyet korkusuyla, ya da korkutmacasıyla sıkı sıkıya Batı blokuna bağlanmıştır. Özellikle NATO'ya girdiği 1952 yılından bu yana Batı'ya bağımlı dış politika iyice belirginleşmiş, Orta Doğu'da bir *blok politikası*, ona bağlı bir dünya siyaseti izlemiştir. Bunun sonucu olarak da, dünyanın çeşitli yerlerindeki bağımsızlık savaşlarını anlamak istememiş, Bağdat Paktı ve CENTO gibi anlaşmalarla Arap dünyasından uzaklaşmıştır. Giderek ülkenin güvenliğinin ve gerekli görülen dış yardımın "soğuk savaş" ortamında sağlanabileceği inancı dış politikanın temeli olmuştur. Ancak 1960'lardan sonra belirginleşen "yumuşama"nın yanısıra, Kıbrıs ve Ege sorunlarının yarattığı sonuçlar, Türkiye'nin yıllardır ne denli yanlış kapılar çaldığını ortaya koymuştur. Arkasından büyük düş kırıklıklarının yarattığı yalnızlık dövünmeleri ve hızla değişen ve gelişen uluslararası toplulukta bilinçsiz çabalar dönemine girilmiştir.

★ *Günümüzde uluslararası ortamda ne gibi değişimler olduğunu açıklar mısınız?*

☆ İçinde yaşadığımız çağın yeni koşullarına değinirsek sorunuzu büyük ölçüde yanıtlamış oluruz.

2. Dünya Savaşı sonrasının "soğuk savaşı", bugün yerini "yumuşama"ya bırakmıştır. 1960'ların "yıldırma dengesi" özellikle ABD ve SSCB arasında , başta çekirdek güçlü silahların kontrol altına alınması konusunda olmak üzere, birçok alanda kaçınılmaz bir diyaloğun kurulmasına yol açmıştır. Giderek bu gelişme, yakın bir gelecekte Batı bloku ile Doğu Avrupa arasında daha sıkı bir siyasal ve özellikle ekonomik işbirliğine varabilir. Bu, gittikçe kesinleşen ve Avrupa'da savaş olasılığını hemen hemen ortadan kaldıran bir olgudur. Şimdi böyle bir ortamda, örneğin NATO gibi, kuruldukları soğuk savaş yıllarında üstlenmiş bulundukları işlevlerini yitirmiş askeri anlaşmalar yapay düzenlemeler olarak varlıklarını sürdürmek zorundadırlar. Ya da sürdürmek zorunda mıdırlar diye sormak gerekir.

Çağımızın uluslararası düzeyde tanık olduğu bir başka gelişim de "büyük" devletlerin yanısıra genç bağımsız devletlerin iradesinin de uluslararası ilişkilerde etkisini duyurmaya başlamasıdır. Şimdi ABD ve SSCB'nin yanı sıra, "islam dünyası", "Arap dünyası", "3. Dünya", "Asya-Afrika Uluslar Topluluğu", "Bloksuzlar" gibi deyimlerle adlandırılan yeni politik kutuplar oluşmuş ve ağırlıklarını Birleşmiş Milletler-in değişen kompozisyonunda duyurmuşlardır. Hatta "gelişmişler" ve "gelişmemişler" bölünümünü esas alan bir Kuzey - Güney diplomasisi sözkonusudur. Teknolojik gelişme gökyüzünü küçültmekte, ulusları birbirine daha bağlı kılarak yeryüzünü gerçekten tek bir birim durumuna getirmektedir. Ancak, teknolojinin kaynağı emperyalist ülkelerin tekelinde tutulmak istendiği için çağımızın "sömürü"sü de değişik biçimler kazanmaktadır. Kuzey - Güney dialoğu, OPEC, Enerji Ajansı gibi olguların temelinde bu çelişki yatmaktadır. Kısaca, 2. Dünya Savaşı sonrasının güçler dengesi temelinden sarsılmıştır.

★ *Bu gerçekler Türk dış siyasetini ne denli etkileyebilir?*

☆ Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu sorunları ve tıkanmaları giderek aşabilmesi için, daha geniş seçenekleri olan, çok yönlü, açık bir diplomasiye yönelmesi zorunludur. Dış politikaya belli bir esneklik kazandırmak ve gerek Batı, gerekse dünyanın yeni güçleri ile olan ilişkileri daha uzun süreli amaçlarla düzenlemek sözkonusudur. Dış politikada, ekonomik ve toplumsal güç, son derece önemli bir etkendir. Sanayileşme ve demokratikleşme sürecindeki Türkiye'nin gücü, yeni destekleri gerektirmektedir. Düşünülen çerçeve, Türkiye'yi Avrupa, Akdeniz, Balkanlar ve Orta Doğu arasında oldukça geniş bir barış kavşağına da zorlamaktadır. Bir yandan Batı ile daha bağımsız ilişkilere gidilirken öte yandan da başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle ekonomik ve politik işbirliğinin kurulup geliştirilmesi, Üçüncü Dünya ve Orta Doğu ülkeleriyle yeni ilişkiler düzeni saptamak gerekir.

Kuşkusuz, bütün bunlar, ülkenin iç dinamiğinin, demokratikleşmenin olduğu kadar, dünyanın sunduğu, sunabildiği nesnel koşullarla birlikte oluşturulacak seçeneklerdir.

Bu açıdan, bu düzey ve düzende, kısa sürede çok köklü değişiklikler beklemek gerçekçi sayılmasa da, uzun sürede Türkiye'nin giderek değişmekte olan dünya koşulları ve yumuşama döneminin yeni gerçekleri ışığında daha sağlam ve esnek bir ortama yönelme özlemi açıktır. Bu özlem sorunlara emekçi sınıfların çıkarlarını gözeten siyasal iktidarları açısından bakıldığında daha bir önem ve anlam kazanmaktadır.

★ *Bu çizdiğiniz genel çerçeve gözönünde tutulursa, Ecevit Hükümeti ile dış politikada görülen canlılığın sözünü ettiğiniz özlemleri karşılayabilecek nitelikler taşıdığı söylenebilir mi? Özellikle NATO ve AET ile ilişkiler açısından hükümetin izlediği siyaset bu özlemlere cevap verebilir mi?*

☆ Daha önce de değindiğim gibi, dış siyasal ve ekonomik ilişkiler iç siyasal ve ekonomik yapının bir parçasıdır. CHP'nin tüzüğü ve programı ortadadır. CHP'nin temsil ettiği güçler koalisyonu ne NATO konusunda ne de AET konusunda kesin ve köklü adımlar atabilecek niteliktedir. Çağımızda, azgelişmiş bir ülkenin güvenlik ve savunmasını çok gelişmiş ülkelerin askeri yardım ve antlaşmalarına bağlamasının dönemi kapanmış, modası geçmiştir. NATO bu bakımdan da anlamsız ve ilkeldir. AET'ye gelince, Avrupa'da bütünleşme hem ekonomik hem de siyasal bir olgudur. Türkiye, AET'nin hem siyasal, hem ekonomik yönünü pek iyi düşünmemektedir. Herşeyden önce AET ile bütünleşmiş bir Türkiye, "Zenginler Kulübü"nün ikinci sınıf bir üyesi ve onların "tarım ambarı" ve "endüstri pazarı" olacaktır. Gerek siyasal, gerekse ekonomik bütünleşme kararı Türkiye için yaşamsal bir karardır. Gerçekte, hiçbir siyasal iktidar böylesine yaşamsal bir kararı halkına, emekçisine danışmadan alma hakkına sahip değildir.

